

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / ylempi AMK

Riikka von Zansen

OSALLISUUS LASTENKIRKOSSA

Opinnäytetyö, kevät 2014

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / ylempi AMK

VON ZANSEN, RIIKKA	Osallisuus Lastenkirkossa
Opinnäytetyö	62 sivua + 13 liitesivua
Työn ohjaaja	yliopettaja Minna Veistilä
Toimeksiantaja	Lastenkirkko / SLK
Toukokuu 2014	
Avainsanat	kirkon kasvatustoiminta, lasten osallisuus, virtuaalimaailma, vuorovaikutus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää lasten osallisuuden edistämisen menetelmiä evankelis-luterilaisen kirkon virtuaalisessa Lastenkirkossa. Lastenkirkko-palvelua uudistettiin vuonna 2012, ja tutkimuksen toimintaympäristö oli uusi Lastenkirkko.

Laadullisen tutkimuksen aineisto kerättiin Webropol-kyselyillä. Ensimmäinen kysely suunnattiin Lastenkirkkoa käyttäville lapsille keväällä 2013, vastauksia tuli 17. Linkki oli Lastenkirkon etusivun bannerissa kaikkien sivuilla käyvien vastattavissa. Toinen kysely tehtiin Lastenkirkon toiminnasta vastaaville aikuisille myös keväällä 2013. Siihen vastasi kuusi evankelis-luterilaisen kirkon työntekijää, ja ohjattuja virtuaalilaisuuksia keväällä 2013 Lastenkirkossa piti seitsemän henkilöä. Linkki jaettiin Lastenkirkon aikuisten Facebook-ryhmässä, jossa oli noin 30 jäsentä, joista 17 henkilöä näki linkin.

Aineistot analysoitiin teemoittelulla ja pääteemoina olivat tutkimusongelmat. Lasten kyselyssä ne olivat millaisia kokemuksia lapsilla oli Lastenkirkosta ja mitä lapset halusivat tehdä Lastenkirkossa. Aikuisten kyselyssä pääteemat olivat: Miten aikuiset voivat mahdollistaa lasten osallisuutta? Miten tilaratkaisuilla voitaisiin paremmin mahdollistaa lasten osallisuutta?

Vastaajien mukaan Lastenkirkko oli vuorovaikutuksellinen, turvallinen paikka lapsille vapaa-ajan viettämiseen. Lastenkirkossa käyville löytyi erilaista tekemistä ohjatusta leikkihetkestä itsenäiseen kirkon tutkimiseen. Oleellista oli, että kirkko on lasten näköinen ja oloinen.

Johtopäätöksenä oli, että lapsen osallisuus verkossa tehtävässä hengellisessä työssä vaihtelee paljon hänen taustastaan ja ns. Lastenkirkkoon tulosyystä johtuen. Oleellista oli kohdata lapsi yksilönä ja arvostaa hänen mielipiteitään. Lisäksi lasten mielipiteet ja palaute tuli ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa. Lopuksi koostettiin malli, jonka avulla Lastenkirkon aikuiset voivat edistää lasten osallisuutta Lastenkirkossa. Lastenkirkossa tehtävää työtä tulee kehittää vielä enemmän yhteisöllisemmäksi ja vuorovaikutukseen on hyvä keskittyä jatkossakin.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Services

VON ZANSEN, RIIKKA

Participation in Lastenkirkko - the Finnish Virtual Church
for Children

Master's Thesis

62 pages + 13 pages of appendices

Supervisor

Minna Veistilä, Principal Lecturer

Commissioned by

Lastenkirkko / SLK

May 2014

Keywords

church education, child participation, virtual world, inter-
action

This thesis studied the participation of children in Lastenkirkko, which is the Finnish Virtual Church for Children. Lastenkirkko belongs to the Evangelical Lutheran Church of Finland. Lastenkirkko was founded in 2009 and the first update was made in 2012. Lastenkirkko offers a safe, Christian environment for children.

The aim of the study was to clarify the participation in the new Lastenkirkko. The goal was to describe how to improve the participation of children in there.

This research was a qualitative study where the material was collected by a Webropol-questionnaire in the spring of 2013. In this study there were involved 17 children and six workers. The gathered data was analyzed thematically.

The conclusion is that the important thing is to interact with the children as individually as possible and appreciate their opinion. The children ought to be involved in the planning process of the Lastenkirkko – not only for the environment of the church, but also for the content of it. A model was also constructed, which can be used by the workers to help to improve the participation of children in Lastenkirkko.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	VIRTUAALIMAAILMA	6
	2.1 Lasten median käyttö ja mediakasvatus	6
	2.2 Digitaaliset pelit	10
	2.3 Lastenkirkko	11
3	OSALLISUUS	19
	3.1 Osallisuus kirkon varhaiskasvatuksessa	20
	3.2 Osallisuuden tikapuumalli	22
	3.3 Esimerkki lasten osallisuuden toteutumisesta Lastenkirkossa	24
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	26
	4.1 Tutkimuksen tavoitteet	26
	4.2 Aineiston keruu	27
5	AINEISTON ANALYYSI	31
6	TUTKIMUSTULOKSET	31
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	46
	7.1 Tutkimuksen eettisyys	55
	7.2 Tutkimuksen luotettavuus	56
	LÄHTEET	58

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake Lastenkirkkoa käyttäville

Liite 2. Vanhemmille lähetettävä sähköposti tutkimuslupaa varten

Liite 3. Kyselylomake tilaisuuksia ohjaaville

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö tutkii lasten osallisuuden toteutumista Lastenkirkossa. Lastenkirkko on virtuaalinen toimintaympäristö, ns. virtuaalikirkko lapsille. Työskentelen itse kirkon varhaiskasvatuksessa lastenohjaajana. En tee varsinaisesti verkkotyötä työssäni, mutta olen muuten hyvin kiinnostunut tietotekniikasta ja mediakasvatuksesta. Kiinnostukseni Lastenkirkkoon alkoi eräässä Seurakuntaopiston Mahdollisuuksien verkko -koulutuksessa keväällä 2012. Seurakuntien Lapsityön Keskuksen silloinen hankekoordinaattori Katri Saarela oli kouluttamassa yhdessä Hanna Pulkkisen koordinoimassa koulutuksessa, joka käsitteli Lastenkirkkoa. Pääsimme harjoittelemaan itse virtuaalitilaisuuksien pitämistä ryhmissä ja tutustuimme Lastenkirkkoon. Aihe kiinnosti minua ja otinkin yhteyttä koulutuksen järjestäjään, kun opinnäytetyön tekeminen tuli ajankohtaiseksi syksyllä 2012. Hän neuvoi minua kysymään yhteistyömahdollisuuksia Lastenkirkon hankekoordinaattorilta, Ida-Maria Pankalta. Ida-Maria Pankan kanssa ideoimmekin opinnäytetyöni aiheita ja omat kiinnostuksen kohteeni (virtuaalitilaisuuksien pitäminen) huomioitiin. Päädyimme lopulta siihen, että tekisin kyselyn Lastenkirkon lapsille ja työntekijöille, aiheena lasten osallisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millä keinoin Lastenkirkko voi tulevaisuudessa mahdollistaa lasten osallisuutta paremmin. Tutkimusongelmat ovat: miten lapset kokevat osallisuutensa Lastenkirkossa ja miten lasten osallisuutta voidaan kehittää Lastenkirkossa. En halunnut työssäni arvioida virtuaalitilaisuuksien sisältöä tai työntekijöiden toimintaa, vaan nimenomaan kerätä lasten kokemuksia ja aikuisten näkemyksiä lasten osallisuudesta.

Alun perin opinnäytetyöhöni piti kuulua myös virtuaalitilaisuuksien pitäminen. Myöhemmin päädyimme opettajaohjaajan kanssa siihen, että virtuaalitilaisuuksien pitäminen olisi ollut aikataulullisestikin mahdotonta, kun kyselyaineistoista tuli sen verran runsaasti materiaalia. Päätin siinä vaiheessa luoda ns. mallin tutkimukseen osallistuneiden lasten ja työntekijöiden vastausten pohjalta: Lasten osallisuuden edistämisen menetelmät Lastenkirkossa. Johtopäätöksissä käsittelen sitä, mihin asioihin Lastenkirkon aikuisten olisi hyvä kiinnittää huomiota lasten osallisuuden edistämistä ajatellen. Pohdinnassa käsittelen, mitä olen oppinut opinnäytetyöprosessin aikana ja mitä jatko-tutkimusaiheita voisi olla.

2 VIRTUAALIMAILMA

Suomessa kuusi – seitsemäntoista -vuotiaista 94 % käytti internetiä vuonna 2008. Vuonna 2005 ns. käyttöprosentti samalla ikäryhmällä oli 89 %. Käyttöprosentit Suomessa ovat tämän tutkimuksen mukaan Euroopan suurimpia. (Livingstone & Haddon 2009, 5.) Verkkotyöhön ja virtuaalimaailmaan liittyviin teemoihin keskitytään yhä enemmän. Verkkotyötä lasten ja nuorten parissa kehitetään jatkuvasti, kun on huomattu, että lasten ja nuorten internetin käyttö yleistyy.

Nykyaikana kirkon toiminta verkossa on näkyvää mm. Lastenkirkossa, Facebook-sivuilla (Kirkko Suomessa), Suomi24:ssä (Kirkko kuulolla) ja blogissa (Perheen arjessa). Verkkotyötä perustellaan työntekijöiden ja lasten, nuorten ja perheiden välisellä vuorovaikutusmahdollisuudella, johon on järjestetty koulutusta. Työmuoto on tärkeä erityisesti kirkon kasvatukselle, sillä verkkotyö on verrattain uutta. Erityisesti jo olemassa olevia verkkotyön väyliä tulisi hyödyntää. (Kirkkohallitus 2013, 30 – 32.) Kirkko tulee näkyväksi lasten ja perheiden arkeen – tukee myös siinä ympäristössä lapsia ja tarjoaa heille mielekkäitä toimintoja.

Lasten ja nuorten median käyttöä on tutkittu jonkin verran. Erityisesti Mediakasvatusseuran julkaisuista ja lasten mediabarometreista saa hyvin tietoa tästä aiheesta. Tässä esittelen kolme tällaista julkaisua, jotka antavat taustaa opinnäytetyölleni. Käsittelen myös digitaalisia pelejä ja lopuksi esittelen opinnäytetyöni toimintaympäristön, Lastenkirkon.

2.1 Lasten median käyttö ja mediakasvatus

Mediakasvatusta voidaan luonnehtia monella tavalla. Kupiainen ja Sintonen ovat käsitelleet ns. ”digitaalisen ajan mediakasvatusta ja lukutaitoja”. Tämän ajattelun kautta media on osa yksilön arkea ja sitä kautta hän voi tuottaa itse asioita: jakaa ajatuksia ja ilmaista itseään. He luonnehtivat tätä seuraavilla käsitteillä: ”osallistuminen, jakaminen, levittäminen, kierrättäminen, yhteisöllisyys ja liittyminen”. Mediakasvatuksen ydin on medialukutaidon luominen ja auttaa yksilöitä käyttämään medialukutaitoaan toimiessaan itse aktiivisesti mediassa. Kupiaisen ja Sintosen mukaan nimenomaan nykyaikaisten digitaalisten ja sosiaalisten medioiden kautta medialukutaitoon on tullut tärkeäksi osallisuus, keskinäinen vuorovaikutus ja tunteet. Myös luovuuteen ja sosiaa-

lisuuteen liittyvät taidot ovat tulleet tärkeiksi. (Kupiainen & Sintonen 2009, 13 – 15.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään digitaalisen ajan mediakasvatusta, jota tuetaan kirkon ja paikallisten seurakuntien taholta virtuaalisessa Lastenkirkossa.

Mediakasvatus on koulumaailmassa yhdistetty muihin oppiaineisiin ja sen tavoitteena on kehittää ”osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää”. Yksilön oma tekeminen korostuu. Mediakasvatus koulussa on suhteellisen vähäistä, ja sitä lisätään silti koko ajan. Muissa toimintaympäristöissä tapahtuvaa mediakasvatusta tulisi yhtäläillä arvostaa ja kehittää. (Kupiainen & Sintonen 2009, 28.) Moni voi auttaa lasta kasvamaan mediamaailmassa: työntekijä omalta tietokoneeltaan, seurakunnan lastenohjaaja kirkolla työskennellessään lapsiryhmän kanssa tai vanhempi kotoa käsin. Lastenkirkon tai minkä tahansa verkkopalvelun käytössä olisi ainakin aluksi hyvä olla vanhempi mukana. Lapset osaavat hyvin luontaisesti käyttää tietokoneita, kännyköitä ja erilaisia välineitä, mutta turvalliseen mediaan tutustumiseen tarvitaan myös aikuisia.

Kotilainen (2011a) kertoo kansainvälisestäkin merkittävän, säännöllisesti toteutetun, pienten lasten mediabarometrin tärkeydestä. Kotilaisen mukaan mediakasvatuksen arvostus ja tarve kasvaa nimenomaan elinikäisen oppimisen näkökulmasta jo varhaislapsuudessa. Barometrissä tutkimus kohteena olivat 0 – 8-vuotiaat lapset perheineen. (Kotilainen 2011a, 8.) Suonisen raportin osuudessa kerrotaan, että vastauksia saatiin 743:sta perheeltä. Tutkimusaineisto painotettiin vastaamaan 0 – 8-vuotiaan väestön maantieteellistä jakaumaa. Nuorimmat kyselyyn vastanneet lapset olivat alle kaksi kuukautisia, kun taas vanhimmat jo melkein yhdeksän vuotta vanhoja. Vanhempien antaman selvityksen mukaan internetiä käytti kaikista lapsista joskus 43 % ja 1/3 vähintään kerran viikossa. Suonisen tutkimuksen mukaan internetin käyttö lisääntyy sitä mukaa, mitä vanhempi lapsi on kyseessä. (Suoninen 2011, 15 & 25.)

Kotilainen kokoaa raportin tuloksia mediankäytöstä ikäryhmittäin seuraavasti:

Taulukko 1. Mediankäyttö ikäryhmittäin (Kotilainen 2011b, 68 – 70)

0 – 2-vuotiaat	<ul style="list-style-type: none"> - digitaalisten äänitallenteiden kuuntelu - osa pelaa digitaalisia pelejä, internetissä ja kännykällä - televisio ja muut kuvatallenteet - pääosin aikuisen, mutta myös isompien sisarusten kanssa
3 – 4-vuotiaat	<ul style="list-style-type: none"> - tyttöjen ja poikien suosikkiohjelmissa eroja - samoja välineitä, kuin aiemmalla ikäryhmällä - edelleen osa pelaa digitaalisia pelejä & käyttää internetiä - yhtä paljon muiden lasten kanssa, kuin aikuisten kanssa
5 – 6-vuotiaat	<ul style="list-style-type: none"> - kirjat ja televisio - lehdet, digitaaliset pelit ja internetin käyttö lisääntyy - kyselyyn vastanneista ½ pojista pelasi digitaalisia pelejä (ajo-, urheilu ja seikkailupelit) ja ¼ tytöistä (lasten pelit, oppimis- ja tasohyppelypelit) - lasten ohjelmat ja pelisivut ovat suosittuja
7 – 8-vuotiaat	<ul style="list-style-type: none"> - suurin osa käytti tutkimuksen medioita - suurimmat muutokset digitaalisten pelien, internetin ja kännykän käytön lisääntyminen, oman ikäinen seura median käytössä

Aineistoissa käy ilmi, että vanhemmat rajoittavat mediakulutusta. Toinen mielenkiintoinen asia on, että tutkimusten mukaan eri medioihin liittyvät hyvän olon tunteet ja niiden kautta koettu ilo ovat lapsille merkityksellisiä. Lasten mukaan mediasta on koettu myös negatiivisia tunteita: jännitys ja pelot liittyvät puheissa useimmiten television lastenohjelmiin, lastenelokuvaan tai uutisiin. (Kotilainen 2011b, 68 – 70.)

Lasten ja nuorten verkon käytön tukeminen on osa kirkon varhaiskasvatusta. Mediakasvatuksen kautta voidaan ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä. Tämä voi olla

mahdollisuus käyttää erilaisia välineitä, sosiaalista mediaa ja oppia niiden käyttöön liittyviä taitoja. (Kirkkohallitus 2013, 30 – 32.)

Tässä opinnäytetyössä kohderyhmä on esi- ja alakouluikäiset lapset, eli he ovat juuri aloittamassa tämän tutkimuksenkin mukaan ”virtuaalista elämäänsä”. Positiivisten, turvallisten oppimisympäristöjen tarve on suuri, ja Lastenkirkko tarjoaa osaltaan erittäin hyvän vaihtoehdon kristilliseen kasvatukseen verkossa.

Vuoden 2011 lasten mediabarometrin tutkimukset keskittyivät lasten äänen esiin saamiseen. Apuna tässä aineiston keräämisessä olivat mm. isommat (13 – 16-vuotiaat) koululaiset, jotka haastattelivat nuorempiaan. Kyselyyn vastasivat 1.-, 3.- sekä 5.-luokkalaiset. Myös tämän kyselyn tuloksissa käy selväksi se, että internetin käyttö lisääntyy iän myötä. (Hirvonen 2012, 17, 23.) Kyselyyn vastanneista noin 2/3 kolmasluokkalaisista ja 3/4 viidesluokkalaisista oli luonut profiilin jonnekin palveluun. Mielenkiintoinen huomio tässä tutkimuksessa oli se, että oman materiaalin tuottaminen (esimerkiksi valokuvien lataaminen) oli yleisempää, jos lapsen huoneessa oli oma tietokone. (Hirvonen 2012, 26.) Vastaajista 12 % oli internetiä käyttäessään tai pelejä pelaessaan nähnyt tai kokenut jotakin sellaista, joka jäi pelottamaan tai vaivaamaan heitä (Hirvonen 2012, 39).

Tässä minun tutkimuksessani ei keskitytä lasten yleiseen tietokoneen käyttöön, mutta siitä on hyvä olla tietoinen. Saamani tiedon mukaan Lastenkirkon käyttäjät käyttävät yleensä sivustoa jonkin aikaa, ja siirtyvät sitten muihin verkkopalveluihin. Lastenkirkko voi hyvin olla eräs oleellinen, turvallinen verkkopalvelun käyttämisen harjoittelun paikka. Lisäksi tätä voidaan luontevasti käyttää yhdessä vanhemman tai sisaruksen kanssa ja yhteisöllisyys on tärkeää.

Pienten lasten internetin käyttöä ja muutenkin osallisuutta verkossa on tutkittu suhteellisen vähän. Lisäksi on mielenkiintoista nähdä, mihin Lastenkirkon kautta voidaan parhaimmillaan vaikuttaa. Tämän vuoksi Nuorten mediamaailma pähkinäkuoressa -koosteesta poimittiin varsin oleellinen huomio. Koosteessa käsitellään vuosien 2009 – 2013 tutkimuksia, tilastoja ja selvityksiä, joiden kohderyhmänä ovat 13 – 29-vuotiaat nuoret. Rahjan mukaan vain murto-osa tuon ikäisistä nuorista on luovia ja kokee osallisuutta internetissä. Tämän mukaan kaikilla nuorilla ei ole riittäviä taitoja hyödyntääkseen olemassa olevaa tietoa omassa elämässään. (Rahja 2013, 3, 17.) Tutkimuksen

toimintaympäristö Lastenkirkko voi siis parhaimmillaan tukea mm. mediakasvatuksen kautta lapsia saamaan nykyaikana tarvittavia tietoteknisiä taitoja.

2.2 Digitaaliset pelit

Ermi, Mäyrä ja Heliö (2004) ovat tutkineet 284 lapsen pelaamista. Tutkimusjoukon 10 – 12-vuotiaista jopa 98 % pelasi digitaalisia pelejä ainakin joskus ja 3/4 ainakin kerran viikossa. Tutkijoiden mukaan pelit näkyvät myös arjen leikeissä, ne innostavat ja yhdistävät lapsia. Pelien pelaaminen on todella yleistä ja ne ovatkin usein ongelmanratkaisuun, strategiaan liittyviä. Tutkijat mainitsevat myös erääksi tyttöjen suosikkipeliksi Habbo Hotel Kultakalan. Tutkijat eivät pidä kuitenkaan Habbo Hotelia pelinä, vaan sarjakuvamaisena, virtuaal hotellin muotoisena chat-palveluna. (Ermi, Mäyrä & Heliö 2004, 42 – 49.) Tämän opinnäytetyön toimintaympäristö, Lastenkirkko, on mielestäni jokseenkin samankaltainen, virtuaalikirkon muotoinen chat-palvelu. Vaikka Lastenkirkossa on lapsille joitain pelejä ja muuta virtuaalista tekemistä, on se mielestäni ennen kaikkea yhteisö: virtuaalinen kirkko ja seurakunta.

Ermi, Mäyrä ja Heliö (2005) näkevät digitaaliset pelit osana lapsen arjen ja vapaa-ajan historiaa. Heidän näkemyksensä mukaan lapsi on mediakulttuurin aktiivinen toimija. Kirjoittajien mukaan keskeistä lapsen aktiivisessa toimijuudessa on nimenomaan lapsen kyky oma-aloitteisesti käyttää palveluja, kyky tuottaa itse materiaalia ja ottaa haltuun erilaisia sisältöjä. Tärkeää on, että lapsi pystyy itse ymmärtämään ja hallitsemaan toimijuuttaan. Kirjoittajat tuovat esiin käsitteet ”vetovoima (syyt, miksi pelataan)” ja ”hallinta (käytännöt, säännöt ja normit, joita käytetään, kun yhdistetään pelaaminen arkeen)”. Heidän mielestään nämä määrittelevät lasten suhdetta peleihin. Olettamuksena on, että lapsuudessa aikuisten rooli on tärkeä, ja että iän myötä lapsen tai nuoren omat valinnat ovat tärkeämpiä. (Ermi, Mäyrä & Heliö 2005, 110 – 113.) Myös tässä tutkimuksessa lapsi on aktiivinen toimija, joka liikkuu hahmollaan tutkimuksen virtuaalisessa toimintaympäristössä tutkien oma-aloitteisesti sitä tai osallistuen ohjattuun toimintaan.

2.3 Lastenkirkko

Lastenkirkko on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virtuaalinen toimintaympäristö. Toiminnasta vastaa Espoon, Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun ja Kaarinan ja Vantaan seurakuntayhtymät, Seurakuntien Lapsityön Keskus ry ja PTK — poikien ja tyttöjen keskus ja kirkkohallituksen Hengellinen elämä verkossa -hanke. Lastenkirkon toteutuksesta vastaa Daagon Oy. (Lastenkirkko 2014a). Verkossa tapahtuvaa toimintaa lapsille on kehitetty vastaamaan siihen tarpeeseen, että internetin käyttö lasten keskuudessa on yleistynyt ja kirkko haluaa olla mukana tässä kehityksessä. (Seurakuntien Lapsityön Keskus ry. 2012.)

Lastenkirkko on avattu vuonna 2009 ja sen ensimmäinen uudistus tehtiin syksyllä 2012 (Vilmi 2012). Oleellista on, että Lastenkirkko on kuin oikea kirkko verkossa. Altтарin liinat vaihtuvat kirkkovuoden mukaan, ja muutenkin erityisesti kirkkosalista löytyy kaikkiin esineisiin selitykset. Lisäksi mm. kirkkotaiteen symboliikkaa esitellään. Tavoitteena on ennen kaikkea luoda ja tarjota lapselle turvallinen ympäristö verkossa, joka tukee kristillistä kasvatusta ja voi olla apuväline myös mediakasvatuksessa. Lastenkirkkoa voidaan käyttää missä tahansa: kotona, koulussa, seurakunnan toiminnassa. Myös ulkomailta voi kirjautua Lastenkirkkoon ja tutkia suomalaista virtuaalikirkkoa.

Lastenkirkossa on kirkkovuoden mukaista toimintaa, kuten Lastenkirkon joulukalenterin, jossa on esiintynyt esim. videoilla Rouskis-kirkonrotta ja vuonna 2013 jouluna Tähtipoika. Tähtipojan jouluseikkailu aukesi älypuhelimessa; muuten Lastenkirkon käyttöön tarvitaan tietokone. Pääsiäisenä Lastenkirkossa on ollut myös kaikenlaista toimintaa, kuten pääsiäisvaellus, jossa on voitu tutustua pääsiäisen tapahtumiin. Aiempien vuosien joulukalenterien videoita, tarinoita ja muuta materiaalia voi myös tutkia myöhemmin Lastenkirkossa. Lisäksi siellä on käyttäjien lähettämiä valokuvia, piirustuksia ja kirkkoon luotuja pelejä, unohtamatta virsiä ja Raamatun kertomuksia.

Lastenkirkko on suunnattu esi- ja alakouluikäisille lapsille. Käyttäjä luo profiilin, jolla päästään liikkumaan kirkon eri paikoissa. Oma avatar-hahmo saa muokattua halumallaan tavalla, mm. valitsemalla sen vaatteet tai hiusten värin. Lastenkirkossa tiloja (eli huoneita) on vaihtelevasti. Uusia huoneita tulee kirkkovuoden tai käyttäjien toiveiden mukaan. Kyselyn tekemisen aikaan niitä on yhdeksän: kirkkosali, kirkon aula, pyhäkoulumaja, puisto, toinen puisto, piha, hautausmaa, kirkon kellari ja salainen

huone. (Lastenkirkko 2012a.) Lastenkirkon käyttäminen on ilmaista, käyttämiseen ei liity erillisiä maksuja, eikä toiminnassa kerätä esimerkiksi tavaroita, rakenneta omia huoneita tai muutakaan sen tyyppistä, mitä esimerkiksi muissa, lapsille ja nuorille suunnatuissa verkkoyhteisöissä tehdään. Lastenkirkon aikuiset voivat luoda ja muokata huoneita heidän hahmoillaan.

Kuvassa 1 on ohjeet siitä, miten luodaan hahmo Lastenkirkkoon ja ohjeita, miten Lastenkirkkoon kirjaututaan. Jokaisella Lastenkirkon käyttäjällä on oltava toimiva sähköpostiosoite.

Sijainti: Etusivu / Ohjeet

Ohjeet

Tervetuloa Lastenkirkkoon! Lastenkirkko.fi on 4-12 -vuotiaalle lapsille tarkoitettu palvelu, jossa voit luoda oman hahmosi ja seikkailla sillä kirkon eri huoneissa, pihalla, puistossa ja vaikka missä.

Kirkon eri osista löydät videoita, pelejä, musiikkia ja kaikenlaista muuta hauskaa. Voit myös osallistua leikkiketkiin ja kerhoihin, joiden tapahtuma-ajat löytyvät [tapahumakalenterista](#).

Lastenkirkkoon pääset kirjautumalla sisään [etusivulla](#). Jos olet uusi kävijä, klikkaa hiirellä kohtaa "Uusi jäsen". Kirjoita pyydytyt tiedot ja seuraa näytön ohjeita.

1. Kirjoita nimesi, etu- ja sukunimi. Nimesi ei tule muiden käyttäjien nähtäväksi Lastenkirkossa.
2. Kirjoita haluamasi käyttäjätunnus. Tämä näkyy muille käyttäjille, kun liikut Lastenkirkossa.
3. Kirjoita sähköpostiosoitteesi. Tämä on pakollinen tieto. Vahvistusviesti lähetetään sähköpostiisi. Vahvistusviestissä on linkki, josta vahvistat kirjautumisesi.
4. Klikkaa rekisteröidy-painiketta. Nyt olet antanut tietosi, ja saat aivan hetken päästä sähköpostiviestin.
5. Saamassasi sähköpostiviestissä on linkki. Siitä pääset viimeistelemään rekisteröitymisesi. Keksi itsellesi salasana, ja kirjoita se kahteen kenttään. Nyt pääset astumaan sisään Lastenkirkkoon!

Pidä tunnuksesi ja salasanasasi tallessa - niillä pääset takaisin sisään aina kun haluat.

Jos sinulla on kysymyksiä, voit lähettää niitä meille [täällä](#).

Hauskoja hetkiä Lastenkirkossa!

AVATAR-HAHMO

Lastenkirkossa voit luoda itsellesi oman hahmon. Voit valita, minkä värisiä kenkiä pidät, minkä värinen on paitasi, millainen kampauksesi on. Muokkaa hahmoasi valitsemalla viidestä eri osaluueesta mieleisesi vaihtoehdot ja värit. Halutessasi voit arpoa satunnaisen hahmon.

Kuva 1. Ohjeet Lastenkirkon rekisteröitymiseen (Lastenkirkko 2014a)

Kuvassa 2 käydään läpi Lastenkirkon käyttämiseen liittyvät ehdot.

Käyttöehdot

- Lastenkirkko on kristillinen lasten sivusto. Sivustolla on käytädyttävä lapsia kunnioittaen. Käyttäjätunnuksen tulee olla hyvän tavan mukainen. Asiattomat käyttäjätunnukset poistetaan palvelusta.
- Ystävällisyys, mielenkiinto, tutustuminen, pelaaminen ja leikkiminen sekä muiden näkemysten kunnioittaminen ovat sallittua ja toivottavaa.
- Käyttäjä sitoutuu antamaan oikeat tiedot itsestään. Käyttäjä sitoutuu käyttäytymään palvelussa hyvien tapojen mukaisesti.
- Palvelun tarjoajalla on oikeus puuttua huonoon käytökseen, ja tarvittaessa poistaa käyttäjä palvelusta.
- Lastenkirkko.fi-palveluntarjoaja ei luovuta käyttäjien tietoja ulkopuoliselle.
- Lastenkirkko on Espoon, Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun ja Vantaan ev.lut.seurakuntien verkkopalvelu.
- Sopimus syntyy, kun palvelun käyttäjä on rekisteröitymisen yhteydessä hyväksynyt nämä käyttöehdot.

Kuva 2. Lastenkirkon käyttöehdot (Lastenkirkko 2014b)

Kuvassa 3 on Lastenkirkon etusivu. Vasemmassa yläreunassa on kirjaudu sisään - tähän syötetään omat tiedot, ja päästään Lastenkirkkoon. Etusivulla näkyy myös tapahtumakalenteri ja muita ohjeita mm. virtuaalilaisuuksista. Virtuaalilaisuuksia pitävät seurakuntien työntekijät, jotka ovat kiinnostuneita tämän muotoisesta verkkotyöstä (lähinnä kirkon lastenohjaajat, nuorisotyönohjaajat tai papit). Etusivulla on myös linkki, josta voi lähettää oman kuvan kuvagalleriaan.

KIRJAUDU SISÄÄN
Käyttäjätunnus

Salasana

Kirjaudu sisään
Salasana hukassa?
Uusi käyttäjä?

Lastenkirkon Toimintatorstai alkaa!

Lastenkirkon huoneissa tuttuun tapaan pitkin viikkoa pidettävät virtuaalilaisuudet keskittyvät tästä eteenpäin torstaipäiville. Kerhot, pyhikset, leikkihetket ja chattihetket, joissa ohjaaja on paikalla, siirtyvät siis kaikki torstai-iltapäiviksi.

Tulevana torstaina:

- Soden Nettiklubi klo 14:30**
- Nettikatedraalikerho klo 15:30**
- Leikkihetki klo 16**

Osassa virtuaalilaisuuksista on ohjelmarunko, osassa taas ideana on se, että aikuinen on läsnä ja lapset saavat vapaasti chattaila huoneessa.

Kaikki Lastenkirkossa tutuksi tulleet virtuaalilaisuudet eli Mäyrämäen Pyhis, Nettikatedraaliskoulu, Soden Nettiklubi ja Leikkihetki jatkavat toimintaansa. Osa tilaisuuksista pidetään joka torstai, osa harvemmin. Tarkat tapahtuma-ajat ilmestyvät Lastenkirkko.fi -etusivulta löytyvään tapahtumakalenteriin.

Tervetuloa mukaan!

Kiitos myös Tähtipojan jouluseikkailun kävijöille! Pääset edelleen seikkailemaan [klikkaamalla tästä!](#)

LASTENKIRKOSSA TAPAHTUU

helmikuu 2014						
ma	ti	ke	to	pe	la	su
5						1 2
6	3	4	5	6	7	8 9
7	10	11	12	13	14	15 16
8	17	18	19	20	21	22 23
9	24	25	26	27	28	

Tänään Viikko eteenpäin

TULOSSA

- Leikkihetki to klo 16.00-16.30
06.02.2014 klo 16:00 - 20.05.2014 klo 16:00
- Soden Nettiklubi 20.03.2014 klo 14:30 - 15:30
- Soden Nettiklubi 27.03.2014 klo 14:30 - 15:30
- Soden Nettiklubi 03.04.2014 klo 14:30 - 15:30
- Soden Nettiklubi 10.04.2014 klo 14:30 - 15:30

LÄHETÄ OMA KUVA

(kuva: Satu Koski)

Lähetä oma kuva

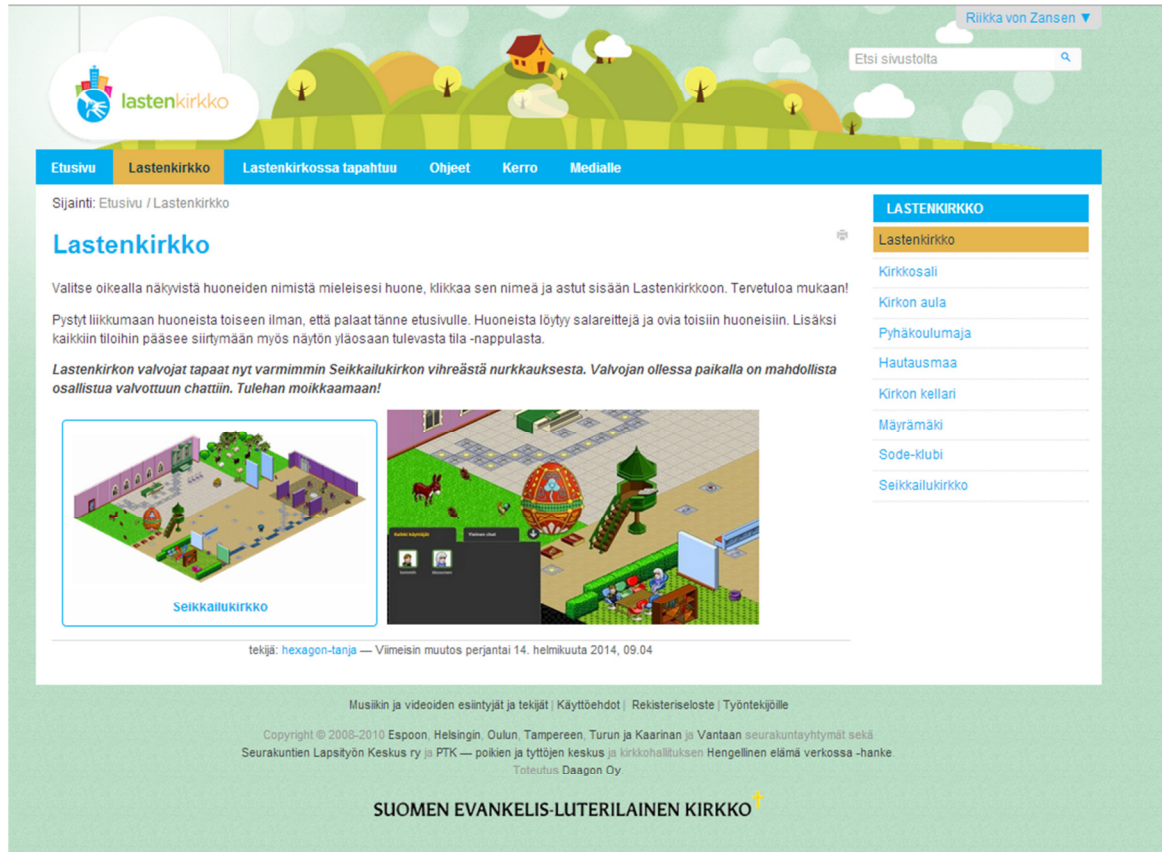
Jiipeenetti.fi
Koulukäille työlle ja pojille

NETTITUPU
KOULULAISEN TUKINETTI
WWW.NETTITUPU.FI

TEKSTARITUPU
TUKITEKSTARI KOULULAISILLE
TEKSTIVIESTIT 0400 241 084
WWW.TEKSTARITUPU.NET

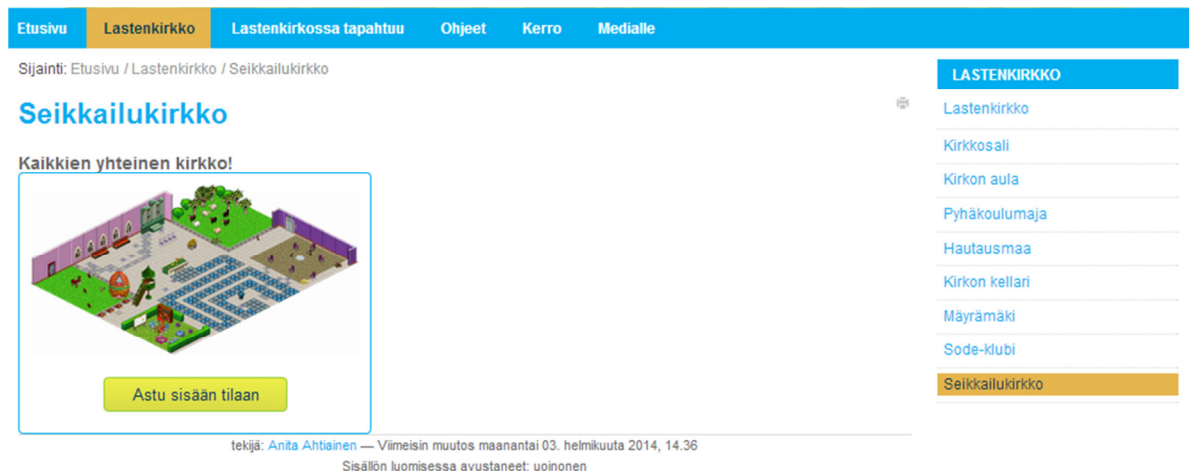
Kuva 3. Lastenkirkon etusivu (Lastenkirkko 2014c)

Sisäänkirjautumisen jälkeen voidaan valita, mihin huoneeseen halutaan mennä. Kuvassa 4 nähdään huoneet, ja minkälainen etusivu kirjautuneella Lastenkirkon käyttäjällä on.

Kuva 4. Lastenkirkon etusivu kirjautuneena (Lastenkirkko 2014d)

Kun valitaan, mihin huoneeseen halutaan mennä, täytyy tämä valinta vielä vahvistaa valitsemalla ”Astu sisään tilaan”. Kuvassa 5 mennään Seikkailukirkko-huoneeseen.

Kuva 5. Huoneen valinta (Lastenkirkko 2014e)

Kuvassa 6 nähdään, että varsinainen Lastenkirkko aukeaa uuteen ikkunaan. Tämän jälkeen hahmon kanssa voi liikkua vapaasti Lastenkirkossa, osallistua virtuaalilaisuuksiin tai tehdä itsekseen asioita, jotka Lastenkirkon käyttäjää kiinnostaa. Liikkuminen tapahtuu hiiren kanssa, klikkaamalla Lastenkirkon ruudulla haluttua paikkaa. Vasemmassa alareunassa on chat-valikko. Tässä näkymässä onnistuu myös mm. avatarin vaatteiden ja ulkonäön muokkaaminen.

Kuva 6. Näkymä, kun on astuttu sisään Lastenkirkkoon, ”Seikkailukirkko”-huoneeseen (Lastenkirkko 2014f)

Kuvassa 7 on näkyvillä avatar-hahmo Lastenkirkon kirkkosalissa. Hahmolla voi siis kierrellä virtuaalisessa kirkossa itsekseen tai osallistua erilaisiin aikuisten ohjattuihin tilaisuuksiin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012.) Virtuaalitalaisuudet ovat vetäjänsä näköisiä: mitään sovittua kaavaa tai mallia ei ole. Vastuuhenkilöt itse saavat luoda haluamiaan tilaisuuksia. Yhteistä näille on yhdessä tekeminen ja kristillinen kasvatus: mm. leikit, kisat, laulut, hartaushetket ja rukoukset. Kyselyn tekemisen aikaan tilaisuuksia oli neljää erilaista: Leikkihetki, Mäyrämäen pyhis, Verkkovaltaajien taukopaikka ja Nettikatedraali (lasten oma jumalanpalvelus). Myös mm. kouluun lähtevien lasten siunaaminen onnistuu virtuaalisesti.

Kuva 7. Lastenkirkon kirkkosali (Lastenkirkko 2012b)

Lastenkirkon hahmot voivat keskustella toistensa kanssa valmiilla lauseilla (prechat). Kun aikuinen on paikalla vetämässä tilaisuutta, eli valvomassa keskusteluja, saa Lastenkirkossa keskustella omin sanoin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012.) Mielestäni tämä tekee Lastenkirkosta turvallisen paikan ja poistaa kiusaamista. Lapsi saa itse myös ilmaista itseään juuri sillä tavoin, miten hän itse haluaa, kun käytössä ei ole valmiita vaihtoehtoja. Lastenkirkko on siis virtuaalinen kirkko, jonne voi mennä tutkimaan ja tekemään asioita itse, yksinään tai yhdessä. Myös yhteisö, seurakunta, tulee esiin vahvasti silloin, kun lapsille järjestetään ohjattuja tilaisuuksia – siellä ollaan kaikki yhdessä. Muulloin välttämättä Lastenkirkossa ei tapaa muita hahmoja, mikäli sattuu liikkumaan eri huoneissa.

Silanderin mukaan verkko-oppimisympäristöissä eräs oppimista tukeva väline on samanaikainen keskustelu, eli chat-keskustelu. Tämä sopii erityisen hyvin pienryhmille tai muutaman henkilön väliseksi keskustelutavaksi, sillä keskustelu etenee hitaasti, kun odotetaan toisten kirjoittamista. Suuremmilla ryhmillä olisi hyvä olla puheenvuoroja jaettavana tai roolipeleissä pelinjohtaja vie tapahtumia eteenpäin. (Silander 2006, 103 - 106.) Lastenkirkossa ohjatut tilaisuudet ovat avoimia, joten kävijämäärää on vaikea ennustaa etukäteen. Myöskään kävijöiden ikää ei tiedetä etukäteen tai sitä, kuinka nopeasti lapset kirjoittavat vastauksiaan. Onkin hankalaa saada kaikille kokemus siitä, että on osallisena tilaisuudessa. Lisäksi haastetta tuo se, että kyseisen ikäryhmän lapset ovat erittäin toiminnallisia. Heille olisi hyvä keksiä tekemistä, vaikka läsnäolo onkin virtuaalista. Tilaisuuksia ohjaaville tämän tyyppinen verkkotyö voi olla varsin erilaista kuin muu toiminnan ohjaaminen. Kirkolla ”fyysisesti” kokoontuvissa lapsiryhmissä lapset ovat usein samanikäisiä ja tekemistä on helpompaa ohjata, kun näkee kokonaistilanteen. Lisäksi lasten tietotekniset valmiudet ja luku- tai kirjoitustaito vaikuttaa yhteisten hetkien viettämisen. Myös avatarien käyttämiseen liittyy haasteita: joku ei osaa liikuttaa hahmoa ruudulla tai ei näe koko huonetta omalla tietokoneen näytöllään, jos ei osaa liikuttaa huonetta ruudun keskelle. Esimerkiksi kuvassa 6 näkyy huone vain osittain, musta reuna ”varjostaa”. Lastenkirkossa ohjaaja näkee avatar-hahmot, muttei lapsia niiden takana. Esimerkiksi keskustelua on helpompi käydä, kun näkee lapsen ilmeet ja kuulee äänensävyn, jolla lapsi puhuu. Lastenkirkossa ohjaaja näkee vain kirjoitetun tekstin. Myös vertaisten kesken voi syntyä väärinkäsityksiä, kun ei ole käytössä vuorovaikutuksen kaikkia väyliä.

Uudistunut Lastenkirkko mahdollistaa uudella tavoin mediakasvatusta. Nykyinen versio mahdollistaa sen, että lapset voivat tutustua Lastenkirkon medioihin ja tehdä itse asioita sinne. Lapset voivat myös katsoa videoita, pelata pelejä, lukea Raamatun kertomuksia ja kuunnella virsiä ja muuta musiikkia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012.) Lisäksi eräitä toiminnallisuuksia on poistettu: vanhassa Lastenkirkossa oli mahdollista pitää ns. huonekartta näkyvillä, josta tilaa pystyi vaihtamaan. Vanhassa Lastenkirkossa oli aina sama määrä tiloja, eli huoneita. Uuden Lastenkirkon myötä huoneita voi olla kuinka paljon tahansa, joten huonekarttaa ei sellaisenaan voi tehdä.

3 OSALLISUUS

Tässä opinnäytetyössä osallisuus nähdään henkilökohtaisena kokemuksena ja lapsen oikeutena, jota aikuisten tehtävänä on tukea. Erityisesti johtopäätöksissä peilataan tutkimuksen tuloksia Roger Hartin osallisuuden tikapuumalliin (Hart 1992).

Oranen on koonnut Lastensuojelun käsikirjaan ajatuksia osallisuudesta. Pohjimmiltaan lasten osallisuus on sitä, miten hyvin hän itse saa olla osallisena vaikuttamassa häneen koskeviin päätöksiin ja toimiin. Lapsen edun turvaaminen on lasta osallistavan työn tavoite, mutta mahdollisuus osallisuuteen tarvitaan myös yksilön kasvussa ja kehityksessä (myös identiteetin kehittymiseen). Yhteisöön kuulumisen kautta kasvaa lapsen käsitys omasta itsestään. Oleellista on, että hän saa itse vaikuttaa ja oppia yhdessä elämisen taitoja. (Sosiaaliportti 2014.)

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on vuodelta 1989. Ihmisoikeussopimuksen tavoite on perusoikeuksien takaaminen kaikille lapsille. Perusoikeuksia ovat terveys, koulutus, tasa-arvo ja turva. (Unicef 2013.) Lapsen edun käsite nousee YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 3. artiklasta. Lapsen etu on yksi neljästä yleisperiaatteesta, joiden mukaan sopimusta sovelletaan. Kolme muuta periaatetta ovat: lasten tasa-arvoisuus (2. artikla), lapsen oikeus elämään (6. artikla) ja lapsen oikeus ilmaista mielipiteensä (12. artikla). (Aula 2011, 24.) Lapsen oikeus mielipiteen ilmaisuun velvoittaa myös lasten kanssa työskenteleviä keräämään palautetta ja toimimaan mahdollisuuksien mukaan lasten toiveiden mukaisesti.

Lapsen oikeuksien sopimuksesta sanotaan ”kolmen P:n sopimukseksi”: Protection (suojaa ja hoivaa), Provision (osuus voimavaroista) and Participation (oikeus tulla kuulluksi ja osallistua). Tuula Tamminen kirjoittaa hieman provosoivalla tavalla, että suomalaisessa yhteiskunnassa ”suoja ja hoiva” ovat korvautuneet ”osuudella voimavaroista” – lasten oikeudella tietotekniikkaan. Tamminen mukaan tietotekniikan riskejä ja uhkia tulee tutkia tarkasti lasten hyvinvoinnin ja kehityksen turvaamiseksi. Hän perustelee asiaa sillä, että Suomessa lapsille annetaan liian nuorina teknisiä välineitä. Tamminen toteaa, että perinteiset seuraleikit ovat muuttuneet kaverin kanssa koneella pelaamiseksi, ja Tamminen näkee tässä kehityksessä paljon hyvääkin mm. oppimisen mahdollisuuksina ja onnistumisen kokemuksina. Tamminen kirjoittaa kuitenkin myös, että lasten oikeus osallisuuteen tietotekniikassa on huomioitu turhankin hyvin. Tamminen mukaan nimenomaan lasten oikeus suojeluun on syy siihen, että tietotekniikan

uhkia selvitetään. (Tamminen 2001, 234 – 236.) Ymmärtääkseni hän tarkoittaa sitä, että yhä nuoremmat lapset saavat tietoteknisiä välineitä, mutta eivät välttämättä tietotaitoa sen käyttämiseen. Lasten oikeuksien sopimuksen kautta perustelen myös sitä näkökulmaa, että kaikilla lasten ja perheiden kanssa toimivien täytyy edistää lasten ja heidän vanhempiensa medialukutaitoja ja mediakasvatusta. Lapsen kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys nykyaikana edellyttää mielestäni riittävää tietoteknistä valmiutta.

Lasten osallisuuteen kiinnitetään yhä enemmän huomioita, ja sitä perustellaan nimenomaan lasten oikeuksien kautta. Mikko Oranen (2008) on koonnut yhteen lasten osallisuutta käsittelevän raportin Sosiaali- ja terveysministeriön lastensuojelun kehittämissuunnitelmissa. Orasen mukaan lapsi voi voimaantua, kun hän saa olla vaikuttamassa suunnitelmiin ja päätöksiin, jotka tuntuvat sitä kautta omilta. Tähän liittyy ennen kaikkea kuulluksi tulemisen kokemus ja kokemukset siitä, että lapsen mielipiteitä halutaan kuulla ja niitä arvostetaan – että lapsi itse voi ja saa vaikuttaa ympärillään tapahtuviin asioihin. Orasen mukaan osallisuus edesauttaa myös oppimista: lapsi pääsee harjoittelemaan yhteistyötaitoja ja myös omien mielipiteiden esiin tuomista. Oranen tuo esiin myös sen, että lasten kanssa työskentelevät aikuiset ovat saaneet eri tavalla motivaatiota työhönsä, kun prosessiin on kuulunut kohtaamisia lasten kanssa. Lisäksi työtä voidaan kehittää paremmin, kun sitä voidaan yhdessä arvioida lasten kanssa – työtavoista on sovittu yhdessä ja lapsi itse on ollut mukana niitä kehittämässä. (Oranen 2008, 16.) Lastensuojelun parissa tehtävä työ on toki hieman erityyppistä, mutta paljon tästä osallisuuden määritelmästä pätee mihin tahansa lasten kanssa tehtävään työhön. Työtä tulisi suunnitella ja toteuttaa yhdessä lasten kanssa, ei ainoastaan aikuisten kesken lapsille.

3.1 Osallisuus kirkon varhaiskasvatuksessa

Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmän tehtäväksi annettiin syksyn 2006 ja syksyn 2007 aikana eritellä kirkon varhaiskasvatuksen kokonaisuutta ja kehittää työn sisältöjä. Tämän pohjalta syntyi kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja (Vake), jonka nimeksi tuli ”Lapsi on osallinen”. (Kirkkohallitus 2008, 5.) Kastettu lapsi on seurakuntansa jäsen, jolla on oikeus olla aktiivinen seurakunnassaan, tuntee osallisuutta kotiseurakunnassaan sekä saada kristillistä opetusta ja kasvatusta. Kirkon toiminnassa lapsi otetaan huomioon pohtimalla lapsen parasta ja ottamalla lasten mielipiteet huomioon mm. päätöksenteossa. (Kirkkohallitus 2008, 33.)

Varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirjan (Vaken) ydin on se, että lapsi ja hänen perheensä saa osallistua kirkon toimintaan omalla, heille luontaisella tavalla. Työ nähdään lasten ja perheiden välisenä vuorovaikutuksena, jota tehdään kaikkien työntekijäryhmien voimin. Lisäksi kirkon varhaiskasvatuksessa oleellista ovat lapselle välitettävät elämän arvot, jotka vaikuttavat lapsen kasvuun ja kehitykseen. (Kirkkohallitus 2008, 23.)

Kirkon varhaiskasvatuksessa on kokonaisvaltainen kasvatuseräajattelu: kaikki hoito, kasvatuserä ja opetus liittyvät toisiinsa. Kasvatuserän tavoite on lapsen fyysinen, psyykinen, sosiaalinen, emotionaalinen ja hengellinen hyvinvointi. Kasvatuseräajattelun kautta välitetään ymmärrystä siitä, että Jumala on aina läsnä ja että usko on luonnollista. Lisäksi oleellista on se, että lapsi itse saa olla aktiivinen ja luova – aikuinen tukee lasta ja luo turvalliset rajat. Lapsen perusoikeus on olla rakastettu ja hyväksytty – olla Jumalan rakkauden ja huolenpidon kohde. (Kirkkohallitus 2008, 23 – 24.)

”Lapset seurakuntalaisina” -asiakirjassa on tehty näkyväksi nimenomaan tämän hetken painotukset ja näkökulmat kirkon varhaiskasvatuksesta. Vake kulkee edelleen rinnalla, muut taustalla vaikuttavat asiakirjat ovat mm. valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirja (Vasu) ja koko kirkon strategia 2015 Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö. Strategiasta on tehty lisäksi eri linjauksia kullekin tehtävälle alueelle. Kasvatuserän linjaus on ”Meidän kirkko – kasvamme yhdessä”. (Kirkkohallitus 2013, 4.)

Lapset seurakuntalaisina -asiakirja kokoaa yhteen vallalla olevia käsityksiä siitä, että lapset ovat esimerkkejä aikuisille. Seurakunnan varhaiskasvatuserän ytimessä on kristillinen, kokonaisvaltainen ihmiskäsitys. Asiakirjassa nostetaan esiin lasten oikeudet, jotka tulevat kirkon omasta taustasta (Jeesuksen näkemys lasten asemasta), mutta myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksesta. Näiden kautta nähdään, että lapsilla on oikeus toimia aktiivisesti ja vaikuttaa seurakunnan toimintaan ja saada kristillistä opetusta toimintaympäristöissään. Asiakirjassa nostetaan esiin myös se näkökulma, että lapsi aktiivisena toimijana on ”hukkunut” lapsen turvallisuuden näkökulmaan. Lapsia tulee kuulla päätöksenteossa ja heidän mielipiteitään tulee selvittää. (Kirkkohallitus 2013, 19 – 20.)

Lasten oikeus on tulla kuulluksi ja huomioiduksi toiminnan suunnittelussa.

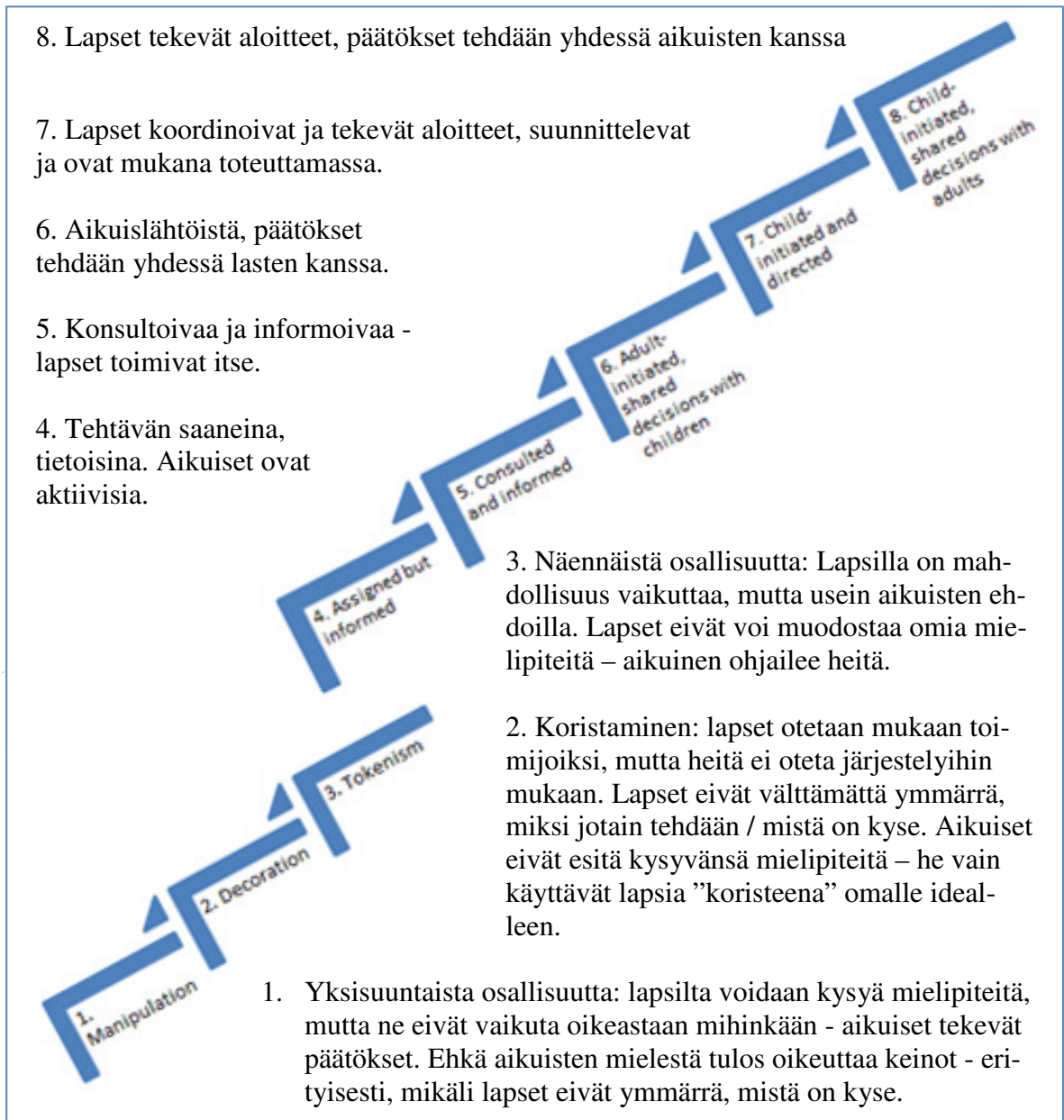
”Lapsen oikeuksien toteutuminen edellyttää myös sitä, että arjen toiminnassa kuunnellaan lasten näkemyksiä ja kaikkea toimintaa ohjaa alusta alkaen lapsen näkökulma” (Kirkkohallitus 2013, 20).

Lapset seurakuntalaisina -asiakirjan kautta kirkon verkkotyö nähdään tärkeänä, sillä nimenomaan tämän ajan perheet käyttävät aktiivisesti ja eri tavoin mediaa. Perheet hakevat tietoa yhä useammin eri paikoista ja eri tavoin kuin aiemmin. Kristillinen sisältö radiossa, televisiossa ja erilaisissa verkkopalveluissa mahdollistaa perheiden osallisuutta. (Kirkkohallitus 2013, 30 – 32.)

”Toimintaa kehitettäessä on mietittävä, mitä lapset ja perheet todella tarvitsevat ja haluavat. Miten heidät otetaan mukaan ideoimaan ja kertomaan ajatuksistaan?” (Kirkkohallitus 2013, 32).

3.2 Osallisuuden tikapuumalli

Osallisuuden toteutumista voidaan arvioida esimerkiksi Roger Hartin (1992) osallisuuden tikapuumallin kautta. Hartin mukaan malli on vanha (vuodelta 1969, Arnsteinin aikuisten osallisuuden mallista), mutta kategoriat ovat uudet. Osallisuuden portaat koostuvat kahdeksasta portaasta, joista kolme alinta porrasta eivät ole liiemmin lasten osallisuutta tukevia. Varsinaiset osallisuutta mahdollistavat, edistävät ja tukevat portaavat ovatkin ylemmät, 4. – 8. portaat. Mitä korkeammalle portaille pääsee, sitä paremmin osallisuus toteutuu. Osallisuus toteutuu pääpiirteissään silloin, kun lapset tietävät mitä tekevät ja ymmärtävät tekemisen. He tietävät, kuka teki päätökset heidän osallistumisestaan ja miksi; heillä on merkityksellinen rooli ja he ilmoittautuvat vapaaehtoisiksi mukaan. Oleellista on, että koko projekti ja sen vaiheet on tehty heille selväksi. (Hart 1992, 8, 11 – 16). Kuvassa 8 havainnollistetaan Hartin osallisuuden portaita.

Kuva 8. Osallisuuden tikapuumalli (Hart 1992, 8, 11 – 16)

Tässä työssä Hartin osallisuuden portaiden avulla saadaan arvioitua Lastenkirkon osallisuutta. Portaiden avulla nähdään helposti, mihin asioihin lasten osallisuuden edistämiseksi on hyvä kiinnittää huomiota. Myös käytännön työssä Lastenkirkon työntekijä voisi arvioida lapsen osallisuutta osallisuuden portaiden kautta. Työntekijä voi arvioida omia ratkaisujaan ja toimintatapojaan, suunnitella myös tulevaa toimintaa ja mahdollisesti muuttaa toimintatapoja esim. huoneiden rakentamisessa ja suunnittelussa.

3.3 Esimerkki lasten osallisuuden toteutumisesta Lastenkirkossa

Tässä havainnollistetaan esimerkin kautta Hartin Osallisuuden tikapuumallin portaita Lastenkirkossa. Käytän esimerkkinä kuvitteellisen Kristillinen symboliikka -huoneen rakentumisen vaiheita.

Kirkon varhaiskasvatuksessa lasten tulee saada osallistua päätöksentekoon ja heidän tulee saada ilmaista mielipiteitään. Lasten tulee saada osallistua aktiivisesti seurakunnan toimintaan ja saada kristillistä opetusta. (Kirkkohallitus 2008, 2013.) Tämän mukaan osallisuus verkossa tehtävässä työssä tulisikin olla kaikkiaan vähintään kuudennella osallisuuden portaalla.

Työssä tuetaan vuorovaikutusta, välitetään arvoja, mutta myös käytännön tasolla annetaan kristillistä opetusta ja kasvatusta. Lapsi saa osallistua haluamallaan tavalla ja aikuinen tekee toiminnasta turvallista ja rajoittaa tarvittaessa. (Kirkkohallitus 2008, 2013.) Aikuisen toiminnan kautta ylemmätkin tasot mahdollistuvat verkkotyössä. Oleellista on löytää oikeat keinot näiden kaikkien ulottuvuuksien toteuttamiseen.

1. Yksisuuntainen osallisuus

Lapsilta kysellään toiveita huoneen sisustukseen, mutta niitä ei tuoda kuitenkaan käytäntöön. Aikuinen tekee itse myöhemmin koko huoneen. Lapsille ei kenties näytetä ollenkaan Lastenkirkkoa – he eivät tiedä, mistä on kyse tai mitä varten asioita kysellään.

2. Koristaminen

Lapset otetaan mukaan huoneen suunnitteluun niin, että he eivät pääse kuitenkaan toteuttamaan sitä tai kokeilemaan ehdottamiaan asioita käytännössä. Lapsille ei näytetä konkreettisesti niitä asioita, joita he voisivat huoneeseen tuoda tai mitä siellä voisi tehdä. Aikuinen suunnittelee ja toteuttaa huoneen itse, mutta voi kertoa muille suunnitelleensa sen lasten kanssa.

3. Näennäinen osallisuus

Aikuinen on valmiiksi päättänyt, mitä huoneeseen tulee ja minne hän ne haluaa. Lapset eivät voi vaikuttaa siihen, mitä esineitä tai symboleita huoneeseen tulee, mutta he voivat päättää esimerkiksi niiden paikat.

Seuraavilla portaita yhteistä on se, että aikuinen on valmis kuuntelemaan lasten ehdotuksia ja kannustaa niihin – aikuinen mahdollistaa avoimen keskustelun ja luo sellaisen ilmapiirin, että muutos on mahdollista ja vuorovaikutus toimii.

4. Tehtävän saaneina, tietoisina

Aikuinen etenee huoneen rakentamisessa lasten mukaan ja ehdoilla – neuvoo ja auttaa, mutta kuitenkin ohjaa aktiivisesti huoneen suunnitteluprosessia. Myös Lapset seurakuntalaisina -asiakirjan mukaan lasten tulee saada aktiivisesti itse vaikuttaa seurakunnan toimintaan.

5. Konsultoiva ja informoiva

Aikuinen innostaa lapsia miettimään, mitä he tietävät kristillisestä symboliikasta. Lapset saavat itse miettiä, mitä ja miten he haluaisivat toteuttaa kristillisen symboliikan huoneen. Huonetta suunnitellaan pitkään ja pikkuhiljaa, lasten ehdoilla. Lapset eivät kuitenkaan pääse kokeilemaan huonetta.

6. Aikuislähtöistä, päätökset tehdään lasten kanssa

Huoneen rakentamisen ajatus on vielä aikuisen, mutta aikuinen on ”tietolähde” ja tekee, mitä lapset toivovat.

7. Lapset koordinoivat, tekevät aloitteet

Huoneen tekemisen ajatus tulee lapsista: jollakin on tullut idea, että olisi kiva oppia symboleita ja tehdä sellainen huone, jossa niitä voisi tutkia. Aikuinen pyydetään apuun tarvittaessa. Hän voi esimerkiksi informoida lapsia siitä, mitä yleensä huoneen suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon, mutta hän ei ota kantaa siihen, miten lapset haluaisivat huoneeseen tai vaikuta lasten ajatteluun.

8. Lapset tekevät aloitteet

Huoneen ajatus ja tavoite on lasten oma ajatus. Aikuinen pyydetään apuun tarvittaessa. Hän esimerkiksi neuvoo siinä, mitä asioita ei ole mahdollista tehdä tai selvittää asiaa muualta yhdessä lasten kanssa - jos lasten ideat voisivat sittenkin onnistua. Aikuinen kannustaa lapsia muidenkin huoneiden kehittämiseen ja lapset saavat itse tutkia huoneen luomisen työkalua ja kokeilla sen käyttämistä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tavoitteet

Mikäli tutkittavasta aiheesta ei ole juuri lainkaan aikaisempaa tutkimustietoa, on tutkimusongelma hyvä ilmaista kuvailevana (mitä, missä, milloin, kenelle). Mikäli tietoa on kohtuullisesti, voidaan tutkimuksen tarkoitus ilmaista kysymyksen muodossa. Tulosten arvailu tulee jättää pois. Hypoteesi on mukana, kun kuvataan muuttujien välistä yhteyttä ja on olemassa selkeä väite, jota kokeillaan. (Metsämuuronen 2006, 38 – 40.) Tämän tutkimuksen tutkimusongelma luotiin sen pohjalta, että käytössä oli ns. ”uusi Lastenkirkko”. Vanhan mallisen Lastenkirkon käyttämisestä oli jo kokemusta, ja sieltä nousseita epäkohtia korjattiinkin uuden Lastenkirkon suunnittelussa ja käyttöönotossa. Itse olin kiinnostunut siitä, mitä mahdollisuuksia tämä ”uusi Lastenkirkko” vielä pitää sisällään – miten lasten osallisuutta voisi entisestään parantaa. Toinen tärkeä ajatus tutkimusongelmien luomiseen oli se, että vastausten pohjalta oli tarkoitus pitää virtuaalitalaisuuksia osana tätä opinnäytetyötä. Tämä ei kuitenkaan onnistunut opinnäytetyöprosessin aikana, joten johtopäätöksenä tein yhteenvedon: Lasten osallisuuden edistämisen menetelmät Lastenkirkossa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka lasten osallisuus näyttäytyy Lastenkirkossa ja millaisena lapset kokevat sen. Tutkimusongelmiksi muodostuivat seuraavat:

1. Miten lapset kokevat osallisuutensa Lastenkirkossa?

- Millaisia kokemuksia lapsilla on Lastenkirkosta?
- Mitä lapset haluavat tehdä Lastenkirkossa?

2. Miten lasten osallisuutta voidaan kehittää Lastenkirkossa?

- Miten aikuiset voivat mahdollistaa lasten osallisuutta?
- Miten tilaratkaisuilla voidaan paremmin mahdollistaa lasten osallisuutta?

4.2 Aineiston keruu

Aineistoa kerättiin tässä opinnäytetyössä kahdella tavalla. Ensimmäisenä aineistona ovat lasten vastaukset kyselyyn, kysymyslomake on liitteenä (liite 1). Kysely tehtiin internetin kautta Webropol-lomakkeella. Kyselyssä kysyttiin ensin vastaajan taustaa Lastenkirkon käyttämisestä ja siihen liittyvistä asioista. Varsinaiset kysymykset koostuvat tilasta, siihen liittyvästä kuvasta, jotta lapsi voi paremmin muistaa, mistä tilasta on kyse. Lomakkeella lapsi vastasi hymynaamoilla, mitä mieltä tilasta on ja sen jälkeen arvioi tilaa vapaasti kirjoittamalla (miksi on sitä mieltä). Hymynaama-arviointi oli joka tilan kohdalla auttamassa lasta vastaamaan tilaan liittyviin kysymyksiin. Eri-tyisen tärkeää mielestäni oli saada selville, minkälainen mielikuva lapsella oli kyseisestä tilasta – minkälaisena hän koki tilan ja miksi. Valitsemani vastaustapa (hymynaamat) tuki mielestäni lapsen osallisuutta varsinaiseen kyselyyn vastaamiseen. Verkon kautta vastaamisen yhteydessä hymynaama mahdollisti lapsen tunteen ilmaisuuden virtuaalisesti, ikätasosta riippumatta, ja sen jälkeen sitä sai perustella vapaasti omin sanoin. Koska Lastenkirkkoa käyttävät luku- ja kirjoitustaidottomat lapset yhdessä jonkun aikuisen kanssa, oli mielestäni myös tästä syystä perusteltua käyttää tällaista hymynaama-arviointia esimerkiksi numeerisen arvioinnin sijaan. Tällä tavoin luku- ja kirjoitustaidoton lapsi sai itse valita, mitä hän halusi vastata ja perustella sitä yhdessä huoltajan kanssa. Lasten vanhempia lähestyttiin kyselyyn osallistumisen jälkeen sähköpostilla tutkimusluvan saamiseksi (liite 2).

Toinen aineisto on virtuaalitalaisuuksia pitäviltä aikuisilta saadut vastaukset. Heiltä selvitettiin kyselylomakkeella (liite 3), minkälaisina he kokevat virtuaalitalaisuudet, lasten osallisuuden Lastenkirkossa ja miten he tukevat lasten osallisuutta ohjaamisessaan tilaisuuksissa. Tämä kysely toteutettiin myös Webropol-kyselynä. Virtuaalitalaisuuksia pitävät pääasiassa kirkon varhaiskasvatuksen ja nuorisotyön työntekijät sekä papit.

Opinnäytetyön kolmas vaihe on kyselyjen vastauksista saatujen johtopäätöksien tuominen käytäntöön. Tarkoituksena on koota asioita lasten osallisuuden toteutumisesta, joita Lastenkirkon tilaisuuksia pitävien aikuisten on hyvä huomioida tilaisuuksia ja toimintaa suunnitellessaan. Tässä tarkoitetaan nimenomaan niitä asioita, jotka edistävät lasten osallisuutta Lastenkirkossa. Nämä saadaan selville, kun tutkimuksen aineiston analyysin kautta saadut alateemat sijoitetaan Hartin Osallisuuden portaille.

Kysely lapsille, jotka käyttävät Lastenkirkkoa

Päätin toteuttaa lapsille suunnatun kyselyn internetin kautta täytettävänä Webropol-kyselynä. Kyselyn linkki oli näkyvässä kaikille Lastenkirkossa käyville Lastenkirkon etusivulta. Lisäksi Lastenkirkon Facebook-sivustolle laitettiin ilmoitus 26.3. kyselystäni. Kyselyn mainoksessa ilmoitettiin vastaajien kesken arvottavasta kirjapalkinnosta. Myös virtuaalitalaisuuksia pitäviä aikuisia lähestyttiin ja heitä pyydettiin kertomaan kyselystä heidän tilaisuuksissaan käyville lapsille.

Kyselyn oli tarkoitus olla julkinen kolmen viikon ajan, eli 18.3. – 7.4.2013. Vastauksia oli kuitenkin 7.4. mennessä tullut vain 11, joten kyselyyn vastaamisaikaa pidennettiin viikolla. Muistutin myös Lastenkirkon aikuisia kertomaan kyselystäni lapsille, jotka osallistuvat heidän pitämiinsä tilaisuuksiin.

Kyselyyn tuli kuusi vastausta viimeisen viikon aikana, joten päätös vastausajan pidentämisestä oli hyvä. Kyselyyn oli mahdollista vastata 18.3. – 14.4. välisenä aikana. Tänä aikana Lastenkirkossa oli yhteensä 5 335 käyntikertaa, eli päivittäin keskimäärin 190 (kuva 9). Kaiken kaikkiaan kyselylinkin avattiin 404 kertaa ja siihen vastasi 17 henkilöä.

Kuva 9. Lastenkirkon käyntikerrat 18.3. – 14.4.2013

Ennen varsinaista kyselyä oli Webropol-lomakkeella osuus, jonka tarkoitus oli saada tutkimuslupa lapsen kyselyyn osallistumiseen lapsen vanhemmalta. Ensimmäiset kolme kysymystä olivat tarkoitettuja vain tähän. Kaikkia vastaajia kannustettiin vastaa-

maan kyselyyn yhdessä vanhemman kanssa, jotta tutkimuslupa saatiin heti. Siinä kysyttiin täyttääkö kyselyn yhdessä vanhemman kanssa, mikä on vanhemman sähköpostiosoite ja minkä niminen hahmo lapsella on Lastenkirkossa. Vanhemmille lähetettiin sähköpostiviesti (15.4.2013), jossa heille tiedotettiin vielä kerran lapsen osallistumisesta ja heitä pyydettiin ilmoittamaan, mikäli lapsella ei ole lupaa osallistua kyselyyn (liite 2).

Kyselyn loputtua (14.4.2013) tulostin jokaisen vastauksen. Pidin varsinaisten kysymysten vastaukset täysin erillään yhteystiedoista. Arvoin vastanneiden lasten kesken kirjan niin, että tulostin kaikkien tiedot samankokoisille paperilapuille. Näistä nostin yhden, joka voitti kirjapalkinnon. Voittaneelle lähetin kirjapalkinnon postitse 15.4.2013.

En lukenut lasten vastauksia ennen 19.4.2013, jolloin vanhempien tuli ottaa yhteyttä, mikäli kieltävät lapsensa osallistumisen. Yhtään tällaista yhteydenottoa ei tullut. Tutkimuslupa saatiin kaikilta kyselyyn osallistuneiden vanhemmilta: kyselyn ensimmäisinä kohtina kysyttiin, täyttääkö kyselyn vanhempansa kanssa ja että vanhemmalta on lupa kyselyyn osallistumiseen. Kaikilta vastanneilta saatiin yhteystiedoksi vanhemman sähköpostiosoite, jonne sähköpostiviesti lähetettiin ja viesti tavoitti vanhemmat. Käytin tutkimuksen aineistona vain niiden lasten vastauksia, jotka ovat kertoneet vastanneensa yhdessä vanhempansa kanssa.

Kysely Lastenkirkon virtuaalitalaisuuksia pitävälle aikuisille

Kysely toteutettiin 14. – 21.5.2013 välisenä aikana. Työntekijöiden käytössä on Facebook-ryhmä, jonka kautta Lastenkirkon tilaisuuksia vetävät saavat ajankohtaista tietoa. Ryhmässä on noin kolmekymmentä jäsentä. Jaoin kyselyn linkin Facebook-ryhmän kautta 14.5. ja vastausaikaa oli viikko (kuva 10). Tapasin myös Lastenkirkon työntekijöitä henkilökohtaisesti Lastenkirkon ohjaajien tapaamisessa ennen kyselyn julkistamista, jolloin kerroin tulevasta kyselystäni.

Riikka von Zansen
Tervehdys!

Teen tutkimusta, jonka aihe on lasten osallisuus Lastenkirkossa.

Nyt toivon, että teiltä, Lastenkirkon virtuaalilaisuuksia pitäviltä aikuisilta, löytyisi hetki aikaa vastata kyselyyni!

Virtuaalilaisuuksia pitävälle aikuisille suunnattu kysely on osa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyötä.

Toivon vastauksia teiltä viikon aikana, eli tiistaihin 21.5. mennessä.

Webropol-kysely löytyy osoitteesta
<https://www.webpolsurveys.com/S/A02BF92CDE0AE765.par>

Kiitos osallistumisestasi jo etukäteen ja mukavaa loppukevättä!

 <https://www.webpolsurveys.com/S/A02BF92CDE0AE765.par>
www.webpolsurveys.com
<https://www.webpolsurveys.com/S/A02BF92CDE0AE765.par>

 Tykkää · Kommentoi · Älä seuraa julkaisua · 14. toukokuuta kello 18:21 via matkapuhelin

 Nähty 17

Kuva 10. Kyselyn jakaminen Facebook-ryhmässä

Aikuisille suunnatun kyselyn tarkoituksena oli selvittää, mitä Lastenkirkon toiminnan takana olevien aikuisten mielestä lasten osallisuus Lastenkirkossa on ja miten he tukevat sitä. Kysymykset antavat taustaa myös virtuaalilaisuuksiin liittyville haasteille ja mahdollisuuksille uudistuneessa Lastenkirkossa.

Kyselyyn vastasi kuusi Lastenkirkon aikuista, eli kirkon työntekijää. Keväällä 2013 virtuaalilaisuuksia piti seitsemän aikuista. Kuvasta käy ilmi, että 17 jäsentä on nähnyt viestini. Kyselyn loputtua tulostin kaikki vastaukset.

5 AINEISTON ANALYYSI

Analysoin lasten kyselyn vastaukset teemoittelulla. Tekstistä etsitään teemoja, jotka ovat tutkimuksen keskeiset aiheet. Teemoittelu voi olla aineisto- tai teorialähtöistä. Teemat voivat löytyä esimerkiksi koodauksen, taulukoinnin tai kvantifioinnin avulla. Aineistosta tulee saada esiin oleelliset asiat, joita yhdistellään teemoiksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Aloitin teemoittelun sillä, että tutustuin aineistoon. Luin kaikki vastaukset useampaan kertaan läpi, jotta sain kokonaiskuvan vastauksista. Päätin pitää pääteemana tutkimusongelmani: millaisia kokemuksia lapsilla on Lastenkirkosta ja mitä lapset haluavat tehdä Lastenkirkossa. Tämän jälkeen alleviivasin tutkimusongelmiin vastaavia ilmaisuja erivärisillä kynillä ja kirjoitin ne allekkain paperille. Tämän jälkeen sain muodostettua alateemat yhdistelemällä samanlaisia vastauksia.

Myös työntekijöiden vastaukset analysoitiin teemoittelulla. Tutustuin aineistoon ja luin vastauksia useaan kertaan. Pidin tässäkin pääteemana tutkimusongelmani: miten aikuiset voivat mahdollistaa lasten osallisuutta ja miten tilaratkaisuilla voidaan paremmin mahdollistaa lasten osallisuutta. Alleviivattuani ilmaisuja vastauksista erivärisillä kynillä, kirjoitin ne allekkain paperille. Tämän jälkeen muodostin alateemat samankaltaisista vastauksista.

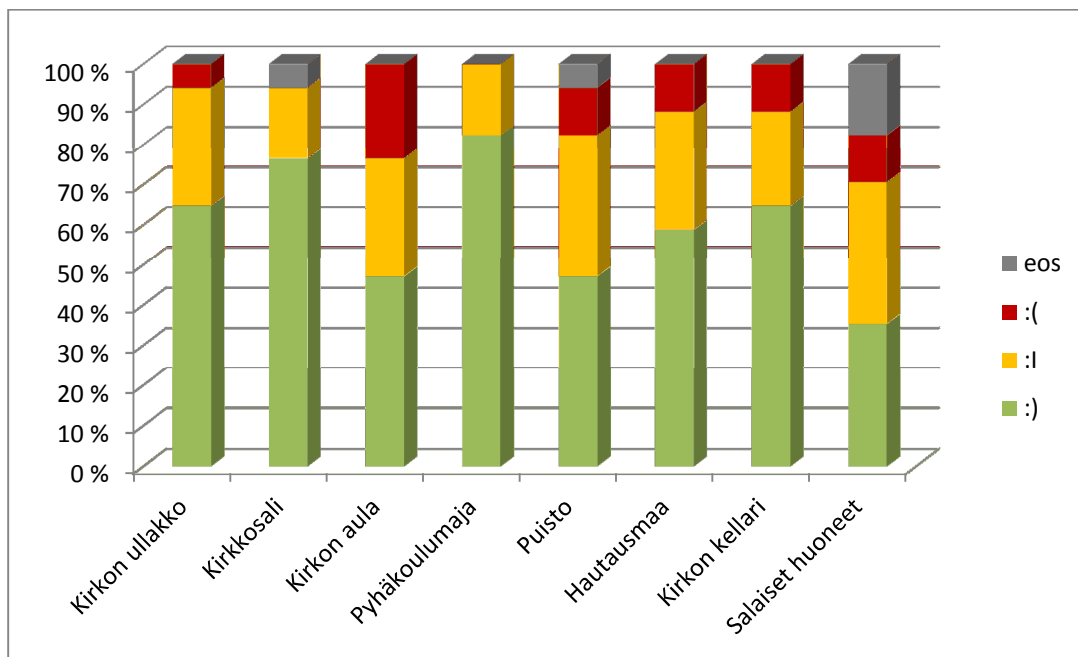
6 TUTKIMUSTULOKSET

Lastenkirkkoa käyttävät lapset

Kyselyyn vastasi 17 Lastenkirkkoa käyttävää lasta Suomesta. Vastaajista kolme oli 4 – 5 vuotta vanhoja; kuusi 7 – 9-vuotiasta; kuusi 10 – 12-vuotiasta ja kaksi yli 13-vuotiasta. Kyselyyn vastanneista neljä kertoi käyvänsä Lastenkirkossa päivittäin, kaksi kerran viikossa ja loput 11 harvemmin. Yksi kertoi olevansa ensimmäistä kertaa Lastenkirkossa.

Kyselyyn vastanneet kävisivät Lastenkirkossa useammin, mikäli heillä olisi enemmän aikaa, he eivät leikkisi muualla (viisi vastaajaa) tai heillä olisi enemmän aikaa olla tietokoneella, eli vanhemman lupa (neljä vastaajaa). Kaksi vastaajaa oli tyytyväisiä käymismääräänsä.

Lastenkirkon huoneiden arviointi osoittautui hyväksi välineeksi selvittää, mitä kokemuksia lapsilla on Lastenkirkosta. Vastaajat yhdistivät selvästi tekemisen tiettyyn huoneeseen (pelit, tilaisuudet). Myös huoneen sisustus (pöydät, tuolit, akvaario, kasvit) oli olennaisesti merkittävässä asemassa lapsille. Kuvassa 11 on lasten vastauksia siitä, minkälaisina Lastenkirkon käyttäjät pitivät Lastenkirkon huoneita.

Kuva 11. Lastenkirkon huoneiden arviointi

Pyhäkoulumaja oli selvästi suosituin hymynaama-arvioinnissa, kun taas puisto ja kirkon aula saivat eniten surunaamoja. Salaiset huoneet saivat myöskin usemman surunaaman, sillä moni vastanneista ei ollut löytänyt sellaisia. Kysymykseen ”mitä lapset haluavat tehdä Lastenkirkossa” saatiin vastauksia etenkin kysymyksillä ”mitä Lastenkirkossa saa itse tehdä” ja ”mitä lapsi toivoo, että siellä voisi tehdä”.

Seuraavaksi esittelen teemoittelun kautta saatuja tuloksia. Lasten vastauksista sain tulokseksi seuraavat alateemat:

Kuva 12. Lasten vastauksien pää- ja alateemat

Millaisia kokemuksia lapsilla on Lastenkirkosta?

Vanhassa vara parempi?

Useampi vastaaja kertoi, että uudistunut Lastenkirkko on heidän mielestään huonompi. Perusteluina kerrottiin, että virtuaalikirKKo ei tunnu kirkolta ja huoneiden tulisi olla samassa paikassa. Kaksi vastaajaa ihmetteli myös sitä, että Lastenkirkosta on poistettu ns. huonekartta. Toisaalta uuden Lastenkirkon tietty yllätyksellisyys, kuten salakäytävät ja salahuoneet koettiin hauskoiksi. Muutama mainitsi käyneensä mieluummin vanhassa Lastenkirkossa, kun siellä oli mahdollisuus soittaa kirkonkelloja. Lisäksi teknisistä asioista mainitaan, että uudessa Lastenkirkossa huoneet eivät aina aukea tai näy kokonaan ruudulla. Vastaajat mainitsevat myös, että uudessa Lastenkirkossa ei

voi liikkua avatarilla samalla lailla kuin vanhassa versiossa: hahmo ei voi siirtyä tilasta toiseen, vaan sen täytyy kulkea virtuaalisten ovien tai muiden reittien kautta huoneesta toiseen.

Turvallista ja hauskaa tekemistä

Lastenkirkossa käymisen syiksi vastaajat kertoivat, että siellä on kivaa ohjelmaa tai ylipäättään hauskaa ja siellä tapaa mukavia ihmisiä. Neljä vastaajaa kertoi käyvänsä siellä, koska lapsen vanhempi on tutustunut Lastenkirkkoon. Vain muutama kirjoitti suoraan pitävänsä Lastenkirkon tekemisistä ja äänitteiden kuuntelemista Jumalan seurassa ja mainitsi Raamatun kertomuksiin tutustumisen.

Vastauksista välittyi tietyllä tavalla myös se, että Lastenkirkko vaikutti lasten mielialaan. Huoneiden värikkyys ja sisustus ovat olennaisia asioita. Vastaajat halusivat myös näyttää mielialaansa hahmonsa kautta (muuttavat vaatteita ja hahmon olemusta).

”(Kirkkosali on ☺ kun) se on kivan vaalea niin tulee iloinen mieli. ☺”

”(Kirkkosali on ☺) koska siel on pöytä ja penkit ja ne on siististi ja on hieno kukka ja hienot urut ja hienot muut.”

”(Pyhäkoulumaja on ☺, koska) se on kivan värikäs ja siellä on kasveja ja tuoleja. Myös pieni akvaario on söpö.♥”

Useampi vastaaja totesi Lastenkirkosta löytyvän paljon tekemistä, mutta moni huone oli lasten mukaan kuitenkin myös ”tyhjä”. Perusteluina olivat, ettei siellä ole tekemistä tai tarpeeksi sisustusta. Kuitenkin myös liian täydet huoneet tai runsas sisustus koettiin huonoksi.

”(Puisto on :I, koska) siel ei ole liikaa hömpänpömpää.”

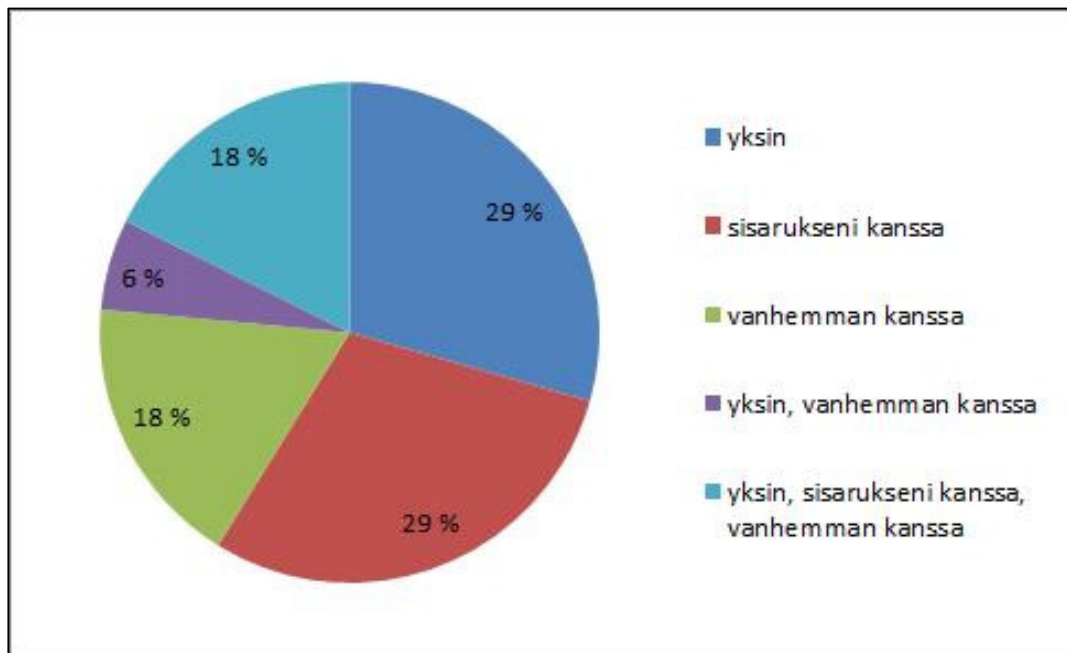
”(Hautausmaa on :I, koska se on) tyhjä”

”Hautausmaa on liian tylsä! Pitäisi muistaa kuolleita enemmän kukilla.”

”(Hautausmaa on :I) noku ei ole tekemistä”

Aikuisten apu tarpeen

Vastaajista viisi käytti Lastenkirkkoa yksin ja viisi puolestaan vain sisaruksen kanssa. Kolme käytti Lastenkirkkoa vain vanhemman kanssa. Kolme vastaajaa käytti yksin, sisaruksen tai vanhemman kanssa, yksi yksin tai sisaruksen kanssa. Kukaan vastaajista ei käyttänyt Lastenkirkkoa opettajan kanssa.

Kuva 13. Kenen kanssa vastaaja käyttää Lastenkirkkoa

Vastaajat kertoivat tarvitsevänsä aikuisen apua käytännön asioihin. Vaikeaa oli löytää eri huoneisiin. Vaikeiksi koettiin myös ohjeiden lukeminen ja chattailu. Yksi vastaaja kertoi myös, että huoneet eivät aina näy tietokoneen ruudulla kokonaan, joten myös huoneiden siirtämiseen tarvitaan apua.

”Tykkäisin myös leikkiä muiden hahmojen kanssa jos äiti auttaisi. (Ilman äitiä) en muuten löydä oikeisiin paikkoihin. Myös chattailussa tarvittaisiin apua.”

Mitä lapset haluavat tehdä Lastenkirkossa?

Rauhallista olemista

Vastaajat kertoivat, että heidän mielestään Lastenkirkossa hauskinta on rauhallinen oleskelu. Vastauksista tuli esiin kuuntelu ja seuraaminen. Myös istuskelu, kiertely ja oleskeleminen mainitaan useampaan kertaan. Suoraan toiveina jatkoa varten esitettiin myös laulamista ja klassisen musiikin kuuntelemista.

Osa oli tyytyväisiä avatar-hahmojen muokkaamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, mutta muutama vastaaja toivoi hahmolleen monipuolisempaa valikoimaa, esimerkiksi lemmikkieläimiä ja vaatteita voisi olla enemmän.

”(Toivon, että Lastenkirkossa voisi..) saada lemmikin viereen kävelemään.♥”

”(Hahmoni on) ihan kiva. Olisi kiva jos vaatteissa olisi viitta.”

Moni toivoi myös vapaata chattia. Toivottiin myös, että se olisi valvottua ja että Lastenkirkossa tulee olla hyvä ilmapiiri, eikä ikäviä asioita sanota muille.

”(Toivon, että Lastenkirkossa) ... saisi itse kirjoittaa mitä sanoo, rumat sanat saa kuitenkin poistaa.”

”Lastenkirkossa voisi olla vapaa chat.”

”(En pidä Lastenkirkossa) siitä, että ei saa lähettää omaa viestii.”

Itsekseen puuhailua ja kirkon tutkiskelua

Kaikki vastaajat kertoivat tarkkoja kuvauksia huoneista, esimerkiksi vastatessaan mistä siellä pitävät. Vastaajat pitivät tärkeänä sitä, että huoneet ovat yksityiskohtaisia, eivätkä ne saa olla tyhjiä.

Kaksi vastaajaa kuvasi myös sitä, että kirkon huoneet ja ylipäätään Lastenkirkko vaikutti heidän mielialaansa. Vastanneet toivoivat värikästä sisustusta, mutta myös värejä värejä kehuttiin iloisiksi.

Itsekseen puuhailusta mainittiin erilaiset puuhut, kuten joulukalenteri, pelit ja videot. Myös kirkon kiertely mainittiin tärkeiksi tekemisiksi. Erilaiset puuhut, kuten Raamatun kuuntelu, kynttilän sytyttäminen, pianon soittaminen olivat selvästi tärkeitä asioita. Erääksi hauskaksi puuhaksi mainitaan tavaroiden esille laittaminen eri huoneisiin ja esimerkiksi hahmon piilottaminen kaapin taakse.

”(Käyn Lastenkirkossa, koska siellä on) mielenkiintoista tekemistä ja kuulemista Taivaan Isän seurassa.”

”Pelaan ja sytytän kynttilöitä (mieluiten Lastenkirkossa)”

”Pelaan pelejä (mieluiten Lastenkirkossa). Hauskaa on myös seikkailla ja testata kaikkia paikkoja: sytyttää kynttilöitä, soittaa kelloja (ei ole enää), katsoa joulukalenteria, kuunnella kertomuksia.”

”Pelaan kellarissa. Namipeli ja aasi on kivoimpia.”

Ohjattua, turvallista puuhaa omalla hahmolla

Vastaajat pitivät pääosin avatareistaan, Lastenkirkon hahmoistaan. Hahmoja sanottiin mm. söpöiksi ja hienoiksi; yksi olisi toivonut lisää asusteita. Yksi vastaaja kertoi, että hänen hahmonsa on mukava ja hänelle ollaan mukavia. 12 vastaajan mielestä hahmon asusteita on helppo muuttaa; kaksi koki sen vaikeaksi. Muuttamissyiksi mainittiin, että halutaan vaihtelua (neljä vastaajaa), kaksi vastaajaa halusi muuttaa hahmoaan kauemmaksi. Yksi vastaaja ei muuta hahmoaan ollenkaan ja yksi muuttaa hahmoaan oman mielialansa mukaan.

Tilaisuuksiin liittyvistä kysymyksistä vastanneista kuusi lasta oli osallistunut Leikkihetkeen ja viisi Mäyrämäen pyhikseen. Viisi puolestaan kertoi, ettei ollut käynyt missään.

Taulukko 2. Mieluisin tilaisuus, jossa vastaaja käy

Leikkihetki	6
Mäyrämäen pyhis	5
Verkkovaeltajien taukopaiikka	0
Nettikatedraali	1
En käy missään	5

Tilaisuudet olivat vastaajien mielestä sopivan lyhyitä ja mukavia. Vastanneiden mielestä tilaisuudet olivat sopivan pituisia ja niissä on hyvä henki ja mukava käydä.

Yhdessä tekemistä

Moni haluaisi keskustella muiden Lastenkirkossa käyvien kanssa avoimella chatilla. Samalla nuorimmat kokevat ylipäättään muiden kanssa keskustelemisen vaikeaksi, kun eivät osaa lukea, eivätkä he ”pitäneet puhekuplista”.

Eräs vastaaja kertoi etsivänsä parasta kaveria Lastenkirkosta, ja muutenkin vastanneet korostivat sitä, että muiden kanssa yhdessä leikkiminen on tärkeätä.

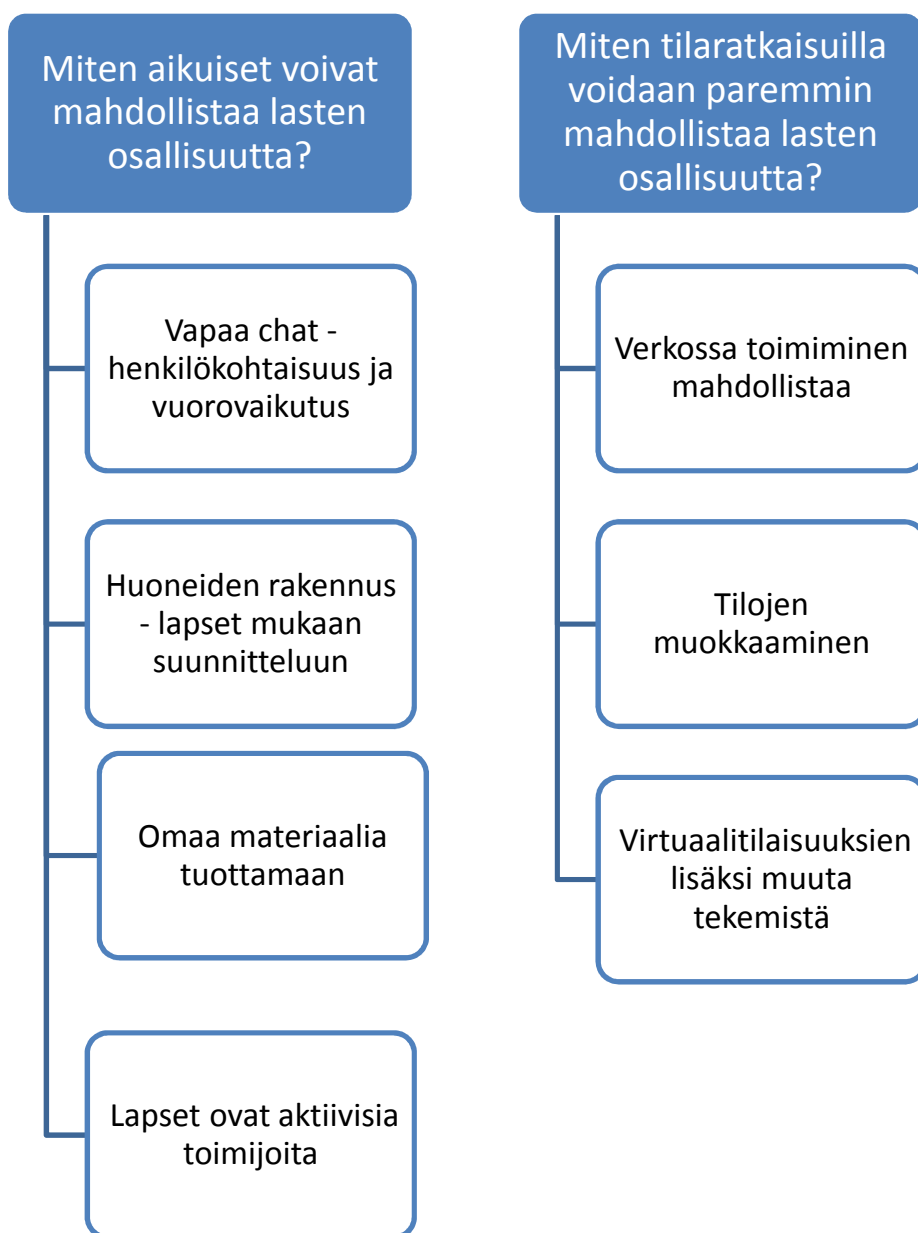
Kysely Lastenkirkon virtuaalitalaisuuksia pitävälle aikuisille

Kysely työntekijöille toteutettiin Webropol-kyselynä. Vastaajat olivat pääosin lastenohjaajia, varhaisnuorisotyöntekijöitä ja nuorisotyöntekijöitä. Neljä vastaajaa kertoi olleensa Lastenkirkon koulutuksissa tai ohjaajien tapaamisissa; kolme noin kerran vuodessa, yksi oli käynyt vain ns. alkukoulutuksessa. Neljä työntekijää oli pitänyt yli 20 virtuaalitalaisuutta, yksi oli pitänyt 5 – 10, ja yksi 10 – 15. Virtuaalitalaisuuksia pidettiin yhtä paljon kotoa käsin kuin töistäkin; lisäksi kaikki olivat pitäneet tilaisuuksia myös vanhassa Lastenkirkossa.

Lastenkirkon toimintojen helppokäyttöisyydestä oltiin eri mieltä. Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että chat-keskustelun pitäminen on helppoa. Tilan muokkaamisen ja tekemisen mainitsi helpoksi neljä vastaajaa, virtuaalitalaisuuden pitämistä helppona piti neljä. Helpoksi mainittiin myös materiaalien lisääminen, kun se on ensin sisäistetty.

Yksi piti uutta Lastenkirkkoa haastavana käyttää ja kaksi mainitsi, että sen käyttämisen oppiminen vie aikaa.

Vastaajat kertoivat tarvitsevansa tukea lähinnä pienten asioiden kanssa; teknisissä ongelmissa. Vastaajien mukaan Lastenkirkon peruskäyttäminen ja virtuaalitalaisuuksien pitäminen sujui, mutta kaksi kaipasi apua materiaalien lisäämiseen. Kaksi ilmoitti, etteivät he tarvitse tukea; kaksi kertoi oppivansa parhaiten itse kokeilemalla.

Kuva 14. Työntekijöiden vastausten pää- ja alateemat

Miten aikuiset voivat mahdollistaa lasten osallisuutta?

Vapaa chat - henkilökohtaisuus ja vuorovaikutus

Vapaa chat mahdollistaa lasten oman kielen; he käyttävät niitä sanoja ja sanontoja, jotka ovat juuri heille luontevia. Vapaassa chatissa on kuitenkin tärkeätä, että käyttäjä osaa itse lukea ja kirjoittaa. Kiinteä chat on esimerkiksi alle kouluikäiselle helpompaa, mutta vaatii kuitenkin lukutaitoa:

”[...] Lapset voivat osallistua niillä sanoilla, jotka itse valitsevat. [...] On tärkeää, että lapset saavat kertoa, mitä haluavat (vapaa chat). [...] [Tällä hetkellä tuen lasten osallisuutta, kun] Kysyn vapaalla chatilla, miten päivä on mennyt ja huomioin lasten kommentit. Otan lapsia mukaan ohjaamaan tilaisuutta esim värileikissä kyselen heiltä "minkä värinen on.." ja he saavat vuorotellen kysyä minulta.”

”[Tuen lapsen osallisuutta, kun] Annan mahdollisuuden avoimeen chatiin, meillä on yhteisiä tehtäviä. ”

”Vuorovaikutus lasten kanssa on parantunut kun olemme saaneet vapaan chatin mahdolliseksi. ... Myös lasten kanssa jutellaan tiivistä chatin kautta ja puhumalla heille. .. [Tällä hetkellä tuen lasten osallisuutta, kun] Lapset saavat tilaisuuden aikana esittää heitä askarruttavia kysymyksiä. Pidän tilaisuuden ajan vapaan Chatin niin että lapset saavat koska vain kertoa mitä heillä on mielessä. ... Silloin kun lapsia tilaisuuksissa on niin yritän aina heitä rohkaista osallistua keskusteluun minun kanssani. Keskustelu lasten kanssa on aina mukavaa ja tunnen itseni tärkeäksi. Uudessa lastenkirkossa lasten kanssa vuorovaikutus on helpompaa kuin vanhassa.”

”Uusi [Lastenkirkko] on myös mahdollistanut todella pätevän avoimen ja suljetun chatin pitäjän valvonnassa. Muuten perusjutut on samat kuin vanhassakin. ... Osallisuus on sitä, että lapset saavat jutella aikuiselle kun siltä tuntuu. Tavoitteenani on, että lapset saavat sellaisen tunteen, että heidän kanssaan on oikea ihminen. Virtuaalitalassa osallisuus on kaiken a ja o. Lapset eivät nimittäin pysy tilaisuuksissa jos he eivät pääse

olemaan vuorovaikutuksessa. Lastenosallisuus lastenkirkossa virtuaaliympäristön ulkopuolella ei ole vielä lähtenyt minun suunnalla vielä eteenpäin, mutta tarkoituksessa on etsiä tapoja siihenkin.”

”[Tällä hetkellä tuen lasten osallisuutta] Kyselemällä keskustelemalla kuuntelemalla”

”Vanha oli kivempi kun lukutaidottomat pystyivät osallistumaan hymiöillä ja kuvilla. Nyt eivät juuri voi kommentoida (joillei ohjaaja sano "jos olet tätä mieltä tule tälle matolle").”

Huoneiden rakennus - lapset mukaan suunnitteluun

Vastaajista oli tärkeätä, että lapset suunnittelevat tiloja ja toimintaa. Toisaalta tämän kerrotaan tapahtuvan aikuisten tunnuksilla, yhdessä työntekijän kanssa:

”Se, että lapset tekisivät kirkkoa, on ehkä harvojen etu, sillä missä kohdata niitä lapsia, jotka haluavat tehdä. Tarkoitin, että osallistumaan haluavia lapsia varmasti on mutta kuinka me työntekijät törmätään heihin. ... Rakennan omien lasteni kanssa huonekokonaisuutta, yritän kesällä kerätä ideoita omilta lapsilta.”

”[Lasten osallisuus on] Nyt hieman ontuva Lastenkirkossa. He voivat osallistua, mutta osallisuus toteutuu lähinnä tilaisuuksissa ja niiden keskusteluissa sekä tilojen rakentelussa mutta sekin yhdessä ohjaajan kanssa tämän tunnuksilla.. Aikuiset ovat määritelleet pitkälti kirkon.”

Omaa materiaalia tuottamaan

Vastaajien mielestä lasten tuottamaa materiaalia tulisi olla sivustolla. Näistä mainitaan rukoukset, kuvat, videot ja näytelmät:

”Myös olen harkinnut kuvittaa valokuvaamalla ja lavastamalla lasten kanssa kertomuksia joita voidaan sitten käyttää lastenkirkon tilaisuudessa. Videoita haluaisin myös käyttää enemmän lasten kanssa. Interaktiivista tarinaa olen myös ajatellut lasten kanssa siis tietyin väliajoin lapset

saavat kertoa mihin suuntaan kertomusta viedään tai jotain muuta sen ta-
paista. ... Pelit, tehtävät, kysymykset ja vapaamuotoinen juttelu hetki.”

”Tiedän, että lapset ovat suunnitelleet joitakin tiloja ja olleet tekemässä
videoita tai esiintyvät niissä. ... [Tuen lasten osallisuutta] Tällä hetkellä
aika huonosti. Olemme suunnitelleet, että tulevana kesänä teemme leiril-
lä videoita Lastenkirkkoon. ... [Aion kokeilla lasten kanssa] omien ku-
vien ja videoiden lisäämisen tilaan ja virtuaalitalaisuuksien materiaalei-
hin.”

”[Lasten osallisuus näkyy Lastenkirkossa] videoissa ja piirroksissa aina-
kin.”

”Lapset saavat lähettää kuvia ja rukouksia lastenkirkkoon. Myös lasten
toivomuksia kuunnellaan tilaisuuksien suhteen ja tilaisuuksien sisällön
suhteen.”

”[Aion kokeilla lasten kanssa] videoiden ja näytelmien tekemistä. [Tällä
hetkellä tuen lasten osallisuutta, kun] kesän leireillä tuotamme videoma-
teriaalia lastenkirkkoon.”

Lapset ovat aktiivisia toimijoita

Vastaajien mielestä nimenomaan pelit, leikit ja tarinat mahdollistavat virtuaalitalai-
suuksissa lasten osallisuutta. Tilaisuuksista pyritään tekemään sellaisia, että lapset
voivat tehdä asioita, eivätkä he vain seuraa tietokoneen ruutua:

”On kiva kun joku kysyy jotain yllättävää, joka ei ollut minun suunni-
telmissa - tilaisuus elää ja tämä muistuttaa, että olen tekemisissä oikei-
den ihmisten kanssa vaikka hahmo vain näkyy.”

”Teen työtä, jotta lapsilla olisi mahdollisuus osallistua. Koen kummin-
kin, että lastenkirkossa osallistumisen mahdollisuudet ovat vielä aika
pienet, yritän niitä lisätä.”

”Lapset jaksavat paremmin, kun pääsevät osallistumaan ja he lastenkirkossa näkee sen, että he haluavat olla vuorovaikutuksessa ja hakevat sitä aktiivisesti. Erityisesti ala-asteikäiset käyttäjät.”

”Se [osallisuus] olisi tärkeää, mutta on tällä hetkellä aika vähäistä. Olen aloittanut lastenkirkon virtuaalilaisuuksien pitämisen vasta viime syksynä ja alku meni opetellessa. Kirkon uudistuessa piti opettelu aloittaa melkein alusta. Eli lasten osallisuuden lisääminen on seuraavaksi suunnitelmassa.”

”Pyrin keksimään sellaisia pelejä ja leikkejä joita pystyy tekemään virtuaalilaisuudessa. ... [Tällä hetkellä tuen lasten osallisuutta, kun] Annan heille mahdollisuuden jutella ja osallistua tekemiseen eikä vain istua tekemättä mitään näytön edessä.”

”Tämä on lastenkirkko painotuksella sanassa lasten. Lapsi on se mistä lähdetään liikkeelle, joten lasten osallisuus on hyvin tärkeää.”

”Osallisuus on avain menestykseen. Jos lapset kokevat omakseen he käyttävät myös sitä. ... [Aion kokeilla lasten kanssa] erilaisia leikkejä.”

”Hyvin vaihtelevalta. Jotkut osallistuvat todella aktiivisesti toiset taas saattavat seistä tönöttää paikallaan. Tässä uudessa lastenkirkossa lapset ehkä kuitenkin enemmän osallistuvat kuin vanhassa. Ehkäpä tämä uusi antaa enemmän osallistumisen mahdollisuuksia.”

Miten tilaratkaisuilla voidaan paremmin mahdollistaa lasten osallisuutta?

Verkossa toimiminen mahdollistaa

Tilaisuuksiin voidaan osallistua mistä vain. Moni työntekijä mainitsee vastauksissaan myös sen faktan, että kävijöitä heidän virtuaalilaisuuksissaan on vähän. Työntekijät kokevat kuitenkin, että Lastenkirkon verkkotyö on merkityksellistä:

”[Lastenkirkossa toimii,] Se, että voi mistä vaan tulla sinne. Siis mistä päin maailmaa tahansa.”

”Olen nyt vihdoinkin sisäistänyt sen mitä on varmaan mulle jo 3v yritetty sanoa, että Lastenkirkko on tarkoitettu lasten rakentamaksi, lasten äänitorveksi. On kyllä kiva olla tekemässä tätä työtä!”

”Lastenkirkko ja virtuaalitalaisuudet ovat haaste ja samalla mahdollisuus jos ihmiset löytävät sen. Tällä hetkellä tehdään kovasti töitä sen eteen, että ihmiset löytäisivät lastenkirkon ja tajuaisivat mitä se on.”

”Lastenkirkko on mainio tapa lapsilla kohdata toisiaan ja aikuisia turvallisesti netissä. Virtuaalitalaisuuksiin pitäisi enemmän vielä panostaa ja ne tulisi tuoda käyttäjille paremmin tiedoksi. Tilaisuuden vetäjänä on turhauttavaa, että huolella suunniteltuun tilaisuuteen ei tulekaan ketään. Se ei kannusta kovinkaan jatkaa tilaisuuksien pitoa ja tilaisuuksia ei jaksaa samalla innolla enää suunnitella ja toteuttaa.”

”Lapsille virtuaalitalaisuus ei ole ongelma, se on sitä aikuisille. Lapsille virtuaalisuus on kuin aikuisille puhelin, he eivät näe laitetta vaan ihmisen. ... Lapset osallistuvat innolla kun on mielekäs tilaisuus.”

”Kävijämäärät ainakin omissa tilaisuuksissa vähäiset.”

”... Minun tilaisuuksissa on käynyt aika vähän lapsia. Silloin kun lapsia tilaisuuksissa on niin yritän aina heitä rohkasta osallistua keskusteluun minun kanssani.”

”Pitääkkin tehdä niin [kysyä palautetta] seuraavalla kerralla jos vain on kävijöitä.”

Tilojen muokkaaminen

Huoneista saadaan erilaisia. Vastaajien mukaan tilaisuuksien vetäjä saa vaikuttaa enemmän tilojen sisältöön ja voi muokata tilaa omaan tilaisuuteen paremmin sopivaksi:

”Se on mahdollistanut tehdä personoitu virtuaaliympäristö juuri tietynlaiselle toiminnalle. Uusi Lastenkirkko on antanut pitäjille myös suuremmat mahdollisuuden vaikuttaa kirkkotilaan itseensä.”

”[Uusi Lastenkirkko on mahdollistanut] tilojen muokkaamisen joustavasti ja tilaisuutta palvelevaksi.”

”Myös nykyiset tilat ovat viihtyisämmät.”

”Oman tilan, jota saa muokata haluamallaan tavalla ja lisätä sinne ajankohtaista rekvisiittaa.”

Virtuaalitalaisuuksien lisäksi muuta tekemistä

Vastauksista kävi ilmi, että Lastenkirkon aikuisten mielestä on tärkeitä saada Lastenkirkkoon sellaista, mitä lapset voivat itse tehdä silloin, kun haluavat. Lastenkirkon aikuisten mielestä myös tavallinen avoin chat, vapaamuotoinen jutteluhetki aikuisen kanssa, on tärkeitä:

”Lisäksi ajankohtaiset laulut ja kuvat on voinut linkittää tilaan, joten ne ovat olleet siellä lasten saatavilla muulloinkin, kuin vain tilaisuuden aikana.”

”Joskus jotkut haluavat vain jutella eikä leikkiä.”

”Olen myös miettinyt, että onko lapset hankalaa hoksata miten pääsee juuri siihen tiettyyn tilaan missä tilaisuus pidetään taikka missä pääsee tekemään kaikenlaista. Lastenkirkkoon tarvitaan vielä paljon sellaista tekemistä mitä lapset saavat itse tehdä juuri silloin kun heille parhaiten sopii.”

Kaiken kaikkiaan lasten osallisuus Lastenkirkossa on lasten mielestä mielekkään tekemisen valitsemista, vaikuttamisen mahdollisuuksia tai valintojen tekemistä ja toisten lasten kanssa vuorovaikutuksessa olemista. Aikuiset tekevät toiminnasta turvallista ja mahdollistavat lasten vuorovaikutusta.

Tiloja suunnitellaan jonkin verran yhdessä lasten kanssa ja on tärkeää, että lapset saavat yhä enemmän suunnitella kirkon sisältöjä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöprosessini oli pitkä. Aloitin aineiston keräämisen keväällä 2013 ja kirjallinen työ valmistui keväällä 2014. Lastenkirkon osallisuuden tutkiminen on ollut hyvin antoisaa, vaikkakin virtuaalisen ympäristön tutkiminen on aiheuttanut omat haasteensa. Lasten osallisuus Lastenkirkossa koostuu monesta tekijästä. Tässä osiossa keskityn siihen, mitkä ovat lapsen osallisuuteen vaikuttavat tekijät, mitä olen oppinut ja mitä olisi aiheellista tutkia jatkossa. Ensin käyn läpi aineistoni pohjalta nousseita huomioita suhteessa opinnäytetyönteoriaosaan.

LAPSEN OSALLISUUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Lastenkirkossa voi kehittyä mediaosaajana ja ilmaista itseään

Kotilaisen (2011a, 2011b) ja Suonisen (2011) mukaan lasten median ja internetinkäyttö muuttuu iän myötä. Myös tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että lasten kasvamisen myötä (esimerkiksi tietotekniset taidot ja itseilmaisun keinot) myös Lastenkirkkoon halutaan eri toimintoja. Lasten vastauksissa korostui hahmon kautta oman mielialan välittäminen muille, esimerkiksi avatarin vaatetuksen värillä. Kaikista pienimmät eivät kenties ajattele avatar-hahmoista ja niiden vaatteista aivan samalla lailla.

Ermin, Mäyrän ja Heliön (2005) mukaan lapsi on mediakulttuurin aktiivinen toimija, jonka täytyy voida oma-aloitteisesti käyttää palveluja, tuottaa itse materiaalia ja ottaa haltuun erilaisia sisältöjä. Tämän aineiston perusteella lapset kertoivat tarvitsevansa jonkin verran aikuisen apua käytännön asioihin – erityisesti ohjeiden lukeminen ja chattiviestien kirjoitus tuottivat hankaluuksia lapsille.

Ermin, Mäyrän ja Heliön (2005) mukaan oleellista on, että lapsi saa tuottaa itse materiaalia. Erityisen tärkeänä asiana lapset nostivat esiin sen, että he etsivät itse tekemistä Lastenkirkosta. Omien valokuvien lähettäminen on tärkeitä monelle, myös muita itseilmaisun väyliä olisi hyvä pohtia jokaiselle lastenkirkkolaiselle.

Ikätasoisien toiminnan merkitys ja vaikuttamisen mahdollisuus tärkeää

Silanderin (2006) mukaan chat-viestittely on suhteellisen hidasta ja sopii pienelle ryhmälle. Aikuisen läsnäolo mahdollistaa sen, että lapset voivat valvotusti kirjoittaa omia viestejään. Tilaisuuksia suunniteltaessa on hyvä huomioida lasten ikä ja tietotekniset taidot: voisiko esimerkiksi virtuaalitalaisuuden kysymyksiä esittää niin, että lapsi voi vastata kysymyksiin hahmolla liikkuen tai jollain muulla tavalla, etenkin jos tietokoneella reagoiminen (valmiiden chat-vastausten valinta tai tekstin kirjoitustaito) ei ole nopeaa?

Kotilaisen (2011b) mukaan medioihin liittyvät tunteet ovat lapsille merkityksellisiä. Nimenomaan huoneiden sisustus, värikkyyden ja tekemiset tekevät Lastenkirkosta paikan, jossa käyttäjät viihtyvät ja jonne he haluavat palata. Toisaalta myös riittävä valvonta epäasialliseen käytökseen tekee myös Lastenkirkosta lapsille mieluisan kirkon.

Kirkkohallitus (2008) ja Oranen (2008) toivat esiin sitä, että lasten mielipiteitä ja palautetta tulee ottaa vastaan ja toimintaa tulee suunnitella yhdessä lasten kanssa. Tutkimukseni mukaan joitain ”vanhan Lastenkirkon” hyväksi havaittuja toimintoja olisi lasten mielestä voitu säilyttää. Erityisesti avatar-hahmojen liikkumiseen huoneiden välillä ja kirkon huoneiden esittämiseen tuli lasten mielestä kiinnittää huomiota.

Lapsella on mahdollisuus kehittää toimintaa – samalla se motivoi aikuisia

Kupiaisen ja Sintosen (2009) mukaan muualla kuin koulussa tapahtuvaa mediakasvatusta tulisi arvostaa ja kehittää. Mediakasvatusta koteihin ja seurakunnan omiin päiväkerhoihin voisi tehdä Lastenkirkon kautta enemmänkin. On tärkeää antaa perheille työväline kotona tapahtuvan uskonnollisen kasvatuksen tueksi. Lastenkirkossa myös vanhempi voi saada uutta tietoa kirkollisista toimituksista tai kirkollisista väleistä. Lisäksi mahdollinen päiväkotiyhteistyö olisi mielenkiintoinen aihe, jota voisi tutkia.

Orasen (2008) mukaan työntekijätkin voivat saada lisämotivaatiota yhdessä tekemisestä ja lasten osallisuuden huomioimisesta. Aikuisten kyselyn vastauksista oli mukava lukea, että ilmeisesti kysymykseni palautteen keräämisestä sai tilaisuuksia vetäviä pyytämään palautetta jatkossa lapsilta. Lisäksi eräs vastaaja kiteytti mielestäni hyvin oivalluksiaan: ”Lastenkirkko on tarkoitettu lasten rakentamaksi, lasten äänitorveksi”.

Havainnot aineistosta

Alun perin tutkimukseen koottu aineisto oli tarkoitettu virtuaalitalaisuuksien pitämisen avuksi. Suunnitelman muututtua päätin etsiä ns. Lastenkirkon osallisuuden tilaa kyselyn aineistojen pohjalta. Päätin tehdä sen sijoittamalla alateemat Hartin osallisuuden portaiden askelmille. Tätä kautta sain mallin, eli Lastenkirkon osallisuuden edistämisen menetelmät.

Näille kyselyyn vastanneille lapsille oli ilmeisen tärkeää vastata kyselyyn ja saada välittää omia ajatuksiaan Lastenkirkolle. Lasten osallisuutta mahdollistettiin jo itse kyselyn toteuttamisella, sillä lasten ajatuksia ja ideoita Lastenkirkosta kerättiin ja heitä kuultiin, joskin virtuaalisesti. Yllätyin siitä, että varsin pienet lapset jaksoivat vastata hyvin monipuolisesti kyselyyn. Webropol-kyselynä toteutettuna en ehkä ole saanut vastauksiin niin suurta vaihtelua ja syvyyttä, mitä esimerkiksi perinteisellä teemahaastattelulla olisi voinut saada. Toisaalta myös tutkimusympäristö asetti omat haasteet aineiston keräämiseen: kyseessä ei ole mikään ns. kiinteä lapsiryhmä, jota olisi voinut havainnoida tai haastatella.

Taustatietona käytännön kokemukseni lapsista toimijoina verkossa oli, että lasten tausta vaikuttaa jonkin verran siihen, mitä he osaavat ja pystyvät tekemään internetissä. Myös Lastenkirkon käyttämisessä lasten tausta vaikuttaa palvelun käyttöön, ja sitä kautta myös siellä koettaviin asioihin ja osallisuuden kokemukseen. Näitä seikkoja ovat lähinnä sellaiset asiat, kuten tuttuus (kuinka usein Lastenkirkkoa käyttää), lapsen taidot (tietotekniset taidot, luku- ja kirjoitustaito), aikuisen tuki (mm. koneen käynnistys, ohjeiden lukeminen, muiden ongelmien ratkaisuapu) sekä ymmärrettävästi lapsen oma motivaatio palvelun käyttöön (haluaako osallistua ohjattuun toimintaan aktiivisesti tai kuunnellen, vai onko lapsesta mielekkäämpää tutkia tiloja ja Lastenkirkon tarjontaa itsekseen). Jos lapsi ei osaa itse lukea, tarvitsee hän paljon aikuisen apua, ei hän välttämättä voi toimia aktiivisesti ja oma-aloitteisesti Lastenkirkossa haluamallaan tavalla. Esimerkiksi kaikista nuorimmat lapset eivät välttämättä osaa tai halua ilmaista

tunnettaan sanallisesti tai välineellisesti, kuten virtuaalisen avatarin vaatetuksen värillä, muille käyttäjille, kuten tästä aineistosta kävi ilmi.

Mielenkiintoinen yksittäinen havaintoni henkilökohtaiseen chat-keskusteluista oli se, että kyselyyn vastanneista lapsista yksikään ei kertonut, että aikuisten kanssa käydyt chat-keskustelut olisivat olleet tärkeitä tai merkittäviä syitä Lastenkirkossa. Kuitenkin moni aikuinen nosti tämän esiin, ja pohdinkin, että ehkä aikuisten chat-keskusteluissa kohtaamat lapset eivät vastanneet kyselyyni. Lasten vastauksista kävi ilmi, että harvalla Lastenkirkon kävijällä on sama tulosyy. Joku voikin siis haluta aikuisen paikalle, jotta vapaamuotoinen keskustelu on mahdollista, toinen taas puuhastelee Lastenkirkossa mieluiten itsekseen, kolmas haluaa vain kierrellä kirkkoa ja tutkia, mitä uutta sinne on tullut. Vastauksista päädyinkin siihen johtopäätökseen, että jokainen lapsi täytyy kohdata yksilönä ja häneltä olisi hyvä tiedustella, mitä hän haluaa tehdä. Tutut viikkotoiminnat ja aikuiset ovat tärkeitä ja toiminnan turvallisuudenkin kautta aikuisen tulee olla läsnä vapaassa keskustelussa.

Lastenkirkon osallisuus ja Hartin Osallisuuden tikapuumalli

Roger Hartin (1992) osallisuuden tikapuumallissa on kahdeksan askelmaa, jotka auttavat määrittelemään osallisuutta. Aineiston analyysin jälkeen yhdistin lasten ja aikuisten vastauksista saadut alateemat Roger Hartin osallisuuden tikapuumalliin. Alateemojen siirtäminen tikapuumalliin oli osittain helppoa, toisaalta myös hieman hankalaa (kuva 15). Tässä täytyy ottaa huomioon se, että kyselyyni vastanneiden 17 lapsen joukko ei mitenkään voi vastata kaikkien Lastenkirkon käyttäjien mielipiteitä tai kokemuksia, sillä jokainen lapsi on ainutlaatuinen toimija myös virtuaalimaailmassa. Webropol-kysely ei myöskään mahdollistanut esimerkiksi tarkentavia kysymyksiä: jos vastaukseen oli kirjoitettu vain, että ”tila on liian tyhjä”, oli vastausta verrattain vaikea tulkita. Oliko vastaajan mielestä ”tyhjä” sellainen, että siellä ei ollut kalusteita, vai puuttuiko tilasta jokin puuha, jota lapsi olisi sinne toivonut. Myöskään aikuisten vastauksista saatujen alateemojen siirtämisessä ja yleistämisessä on huomioitava, että ”lapsen osallisuutta” arvioidaan ns. toisen käden tietona, aikuisten mielipiteinä ja näkemyksinä.

	Päätteemat:	
	Millaisia kokemuksia lapsilla on Lastenkirkosta?	
	Mitä lapset haluavat tehdä Lastenkirkossa?	
	Miten aikuiset voivat mahdollistaa lasten osallisuutta?	
	Miten tilaratkaisuilla voidaan paremmin mahdollistaa lasten osallisuutta?	
	1. Yksisuuntaista osallisuutta	
	2. Koristaminen	
	3. Näennäistä osallisuutta	
	Vanhassa vara parempi ?	
	Aikuisten apu tarpeen.	
	4. Tehtävän saaneena, tietoisina	
	5. Konsultoivaa ja informoivaa	
	Turvallista ja hauskaa tekemistä.	
	Rauhallista olemista.	
	Ohjattua, turvallista puuhaa omalla hahmolla	
	Yhdessä tekemistä	
	Verkossa toimiminen mahdollistaa	
	Tilojen muokkaaminen	
	6. Aikuislähtöistä, päätökset tehdään yhdessä lasten kanssa	
	Itsekseen puuhailua ja kirkon tutkiskelua.	
	Vapaa chat - henkilökohtaisuus ja vuorovaikutus	
	Huoneiden rakennus - lapset mukaan suunnitteluun	
	Omaa materiaalia tuottamaan	
	Lapset ovat aktiivisia toimijoita	
	Virtuaalitalaisuuksien lisäksi muuta tekemistä	
	7. Lapset koordinoivat ja tekevät aloitteet, suunnittelevat kaiken	
	8. Lapset tekevät aloitteet, päätökset tehdään yhdessä aikuisten kanssa	

Kuva 15. Tutkimuksen alateemat sijoitettuna Hartin osallisuuden tikapuumalliin

Lasten osallisuus Lastenkirkossa tämän aineiston perusteella sijoittui mielestäni varsin positiivisesti Hartin portaille. Tämän tikapuumalliin siirtämisen kautta olikin helppoa miettiä lapsen osallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja lasten osallisuuden edistämisen menetelmiä Lastenkirkossa.

Kolmas porras: Näennäistä osallisuutta

Vanhassa vara parempi -teema sijoittui tähän, sillä Lastenkirkon uudistus tapahtui mielestäni aikuisten johdolla. Kyselyyn vastanneista lapsista kukaan ei kertonut, että heiltä olisi kysytty, mitä muutosta he haluavat: mitä toimintoja, pelejä tms. he halusivat säilyttää tai lisätä. Suurin osa vastaajista suhtautui positiivisesti muutokseen, mutta

Aikuisten apu tarpeen -teema on sijoitettu myös tälle portaalle, sillä aikuisen avun tarve Lastenkirkon käyttämisessä on suuri, erityisesti pienille lapsille. Pienempien lasten oli hankala käyttää Lastenkirkkoa, kun se ei sijoitu tietokoneen näytölle ”suoraan” koko ruudulle, vaan sitä täytyisi osata siirtää itse. Lastenkirkon ohjeita ei pienimmät lapset osaa noudattaa, kun eivät osaa lukea. Vastaajista vain 29 % käytti Lastenkirkkoa yksin. Yhdessä tekeminen vanhemman kanssa onkin tärkeää lapsen kehitykselle, kaikissa ikäryhmissä.

Viides porras: Konsultoivaa ja informoivaa

Turvallista ja hauskaa tekemistä -teema sijoittui viidennelle portaalle, sillä aineiston perusteella lapsi on tämän teeman aineiston mukaan aktiivinen toimija, joka voi ilmaista itseään sanoin, mutta myös hahmon vaatteilla.

Rauhallista olemista -teema on viidennellä portaalla, sillä lapset voivat valita oma-aloitteisesti tekemistään ja sitä on kirkossa jonkin verran. Hahmoille haluttiin vaihtelua: lemmikeitä ja erilaisia vaatteita, joita voisi tarpeen mukaan vaihdella. Erilaista tekemistä kaivattiin lisää. Turvallinen ja hyvä ilmapiiri oli lapsille tärkeää.

Ohjattua, turvallista puuhaa omalla hahmolla -teema sijoittuu tälle portaalle myös, sillä Lastenkirkko tarjoaa ohjattua toimintaa aikuisen kanssa. Vastaajista 70 % kävi mielellään jossakin ohjatussa tilaisuudessa. Nämä virtuaalitalaisuudet ovat lasten mielestä sopivan lyhyitä, niissä on hyvä ilmapiiri ja siellä on kiva käydä. Lisäksi hahmonsa ulkonäöllä on merkitystä.

Yhdessä tekemistä -teema on viidennellä portaalla, sillä Lastenkirkon käyttämisessä korostui toisten lasten kanssa tapahtuva vuorovaikutus. Aikuinen mahdollistaa sen, li-

säksi tärkeää on luku- ja kirjoitustaito. Visuaalisesta ilmeestä eivät kaikki lapset pitäneet, hahmojen puhekuplat tekivät mahdollisesti tekstistä hankalaa lukea.

Verkossa toimiminen mahdollistaa -teema on tällä portaalla, sillä aikuisten mukaan virtuaalitalaisuuksia pidetään säännöllisesti. Aikuisten mukaan niissä on vähän kävijöitä, mutta tehtävä työ on merkittävää. Itse mietin, onko aina seurattava numeroita: eikö yhdenkin lapsen kohtaaminen ole tärkeää? Toki kävijät mahdollistavat toiminnan, isommalle porukalle on kiva tehdä tilaisuuksia. Kävijämäärän vähyys voi selittyä tilaisuuksien kellonajalla; voisikin olla aiheellista kokeilla, toimisiko aiempi aika paremmin. Toinen ajatukseni on aikuisten vetämä Lastenkirkko-päivystys. Ajatukseni on se, että lapsi voi tulla ko. tilaan juttelemaan, antamaan palautetta – mitä ikinä lapsi haluaakaan tehdä. Tilaisuudet voisivat olla myös ns. ennalta suunnittelemattomia. Kun lapsia kohdataan Lastenkirkossa, heille voisi ehdottaa osallistumista esim. Leikkihetkeen. Lisäksi palautteen kerääminen ja vastaanottaminen on oleellista.

Tilojen muokkaaminen -teema on tällä portaalla, sillä aikuiset voivat muokata tiloja heidän tarpeisiinsa ja ns. omikseen. Lasten toiveet ja ajankohtaisuus toteutuvat.

Kuudes porras: Aikuislähtöistä, päätökset tehdään yhdessä lasten kanssa

Itsekseen puuhailua ja kirkon tutkiskelua -teema sijoittui kuudennelle portaalle, sillä lapsi voi itse tehdä asioita ja saada hyviä kokemuksia. Lasten viettämää vapaa-aikaa ilman Lastenkirkon aikuisia määrittää toimiminen ja esimerkiksi asioiden sijoittaminen, kuten kynttilän sytyttäminen.

Vapaa chat - henkilökohtaisuus ja vuorovaikutus -teema sijoittui kuudennelle portaalle, sillä aikuisten mukaan vastauksien perusteella he kohtaavat Lastenkirkon lapsia myös virtuaalitalaisuuksissa, ja mahdollistavat turvallisen vuorovaikutuksen. Luku- ja kirjoitustaito liittyy oleellisesti chat-keskusteluun osallistumiseen.

Huoneiden rakennus - lapset mukaan suunnitteluun -teema on kuudennella portaalla, sillä vastausten mukaan huoneita suunnitellaan jonkin verran lasten kanssa. Haasteena on, missä tiloja voisi suunnitella: virtuaalisen vuorovaikutuksen kautta se ei onnistu helposti. Toisaalta Lastenkirkon toimivuuden vuoksi huoneiden rakentaminen on tehtävä aikuisen tunnuksella.

Omaa materiaalia tuottamaan -teema on kuudennella portaalla, sillä aineiston perusteella lasten tekemiä lauluja, videoita ja kuvia on nähtävillä Lastenkirkossa. Vastausten mukaan aineistoa on tehty ja tehdään ”arjen työssä”, eli toimiessaan seurakunnan lapsiryhmissä, jolloin saadaan ”kaksi karpästä yhdellä iskulla”: lapset tuottavat materiaalia Lastenkirkkoon ja innostuvat kenties käyttämään palvelua. Aikuisten tekemä verkkotyö konkretisoituu lapsille paremmin, kun materiaali on aidosti lasten tekemää.

Lapset ovat aktiivisia toimijoita -teema on myös tällä kuudennella portaalla. Aineiston mukaan Lastenkirkon toimintaa luonnehtii lasten kanssa toimiminen, hetkessä eläminen ja lasten ehdoilla toimiminen. Lapsilla on vapaus valita tekemisiään ja osallistua haluamallaan tavalla.

Virtuaalilaisuuksien lisäksi muuta tekemistä -teema sijoittui tälle portaalle, sillä lapsille on aikuisten vastausten mukaan tekemistä ja virtuaalilaisuuksien lisäksi vapaata chat-keskustelua valvotaan ja mahdollistetaan. Aikuisten mukaan tilojen toimintoja on mahdollista jättää lasten omatoimiseen käyttöön. Tiloissa voi olla teemaan soveltuvia asioita: lasten tekemiä kuvia, lauluja jne. Aikuisilla on halu kehittää Lastenkirkon ns. ”avointa” toimintaa, eli ilman aikuisia tapahtuvaa toimintaa uudistetaan.

Verkkotyön mahdollisuudet

Kaiken kaikkiaan lasten kanssa verkossa tehtävä työ on haastavaa, sillä työllä on monta ulottuvuutta. Verkossa tavattavia lapsia ei välttämättä tavata kuin silloin tällöin, toisaalta jotkut voivat olla vakiokävijöitä. Taustoiltaan ja iältään lapset voivat olla hyvin erilaisia, joten ryhmädynamiikka voi olla varsin erilaista. Myöskään lasten osallisuutta verkossa tehtävässä työssä ei ole kovin paljon tutkittu.

Aikuiset tekevät jonkin verran yhteistyötä jo nyt keskenään, mutta aikuisten välinen vertaistuki ja työparitoiminta ovat asioita, joihin olisi mielestäni hyvä keskittyä. Lapsilta kerättävä palaute mahdollistaa työn kehittämisen suuntaan, joka on Lastenkirkon käyttäjille mieluista ja tutkimukseni mukaan myös motivoi aikuisia tekemään verkkotyötä. Vertaistuki mahdollistaa myös oman toiminnan arvioinnin ja jo olemassa olevan tietotaidon ja käytännön kokemusten siirtämisen eteenpäin.

Aineiston perusteella Lastenkirkon toimintaa voi hyvin edistää ns. arjen työssä, seurakuntien ryhmissä ja toimintaa tehdäänkin tutuksi erilaisissa pienten lasten kerhoissa.

Toiminnasta tulee kaikille näkyvää ja avointa, kun tuttu aikuinen kohtaa lapsen. Toivottavasti tulevaisuudessa Lastenkirkossa voisi olla päiväaikaan ohjattua toimintaa esimerkiksi alakoululaisille, jotka viettävät iltapäiviään yksin kotona.

Lasten osallisuuden edistämisen menetelmät Lastenkirkossa

Lapsen aktiivisen toimijuuden huomioiminen

- Ohjeet myös kuviksi tai äänitiedostoiksi:
 - o Erityisesti lukutaidottomien lasten on hankala käyttää Lastenkirkkoa omatoimisesti, kun ohjeet ovat melkein pelkästään kirjoitettua tekstiä.
- Huonekartta näkyviin:
 - o Lasten toimijuus ja osallisuus lisääntyy, kun ei tarvitse aikuisen apua.
- Turvallinen keskustelu:
 - o Valvottu chat ja mahdollisesti rajoitettu mahdollisuus turvallisiin ”omiin viesteihin”.
- Olen avatar-hahmoni:
 - o Mahdollisuuksien mukaan valintojen mahdollisuuksia lisää.
 - o Valikoimaa voisi lisätä; lasten toiveiden kuunteleminen.
- Seurakuntaan kuulumisen tunteen vahvistaminen:
 - o Avatar-hahmoista sisäänkirjaantuneelle lastenkirkkolaiselle luettelo
-> Kokemus siitä, että: ”Olen yksi tästä yhteisöstä, tämän seurakunnan jäsen”.
 - o Lista, josta näkee viimeiseksi sisäänkirjaantuneet avatarit: onko tuttuja paikalla.

Lapsen taitojen kehittäminen

- Mediakasvatuksen lisääminen
- Tietotekniset taidot opitaan pikkuhiljaa, huomaamatta
 - o vastataan liikkumalla ruudussa / kirjoittamalla
 - o Lastenkirkossa halutaan käydä ja tiloja tutkitaan oma-aloitteisesti
- Vuorovaikutus- ja itseilmaisun taitojen tukeminen
 - o huoneiden rakentaminen
 - o mahdollisuus vaikuttaa muuhun Lastenkirkon sisältöön
 - o mahdollisuus palautteen antamiseen

7.1 Tutkimuksen eettisyys

Lapsia koskevassa tutkimuksessa on tärkeätä saada lupa lapsen huoltajalta. Yleensä lähdetään siitä, että huoltajaa informoidaan tutkimuksesta ja he voivat halutessaan kieltää lapsen osallistumisen. Tähän liittyvät olennaisesti perheen toimintakäytännöt ja se, tuleeko lapsen mielipide kuulluksi (itseääräämisoikeus, lapsen oma suostumus). Lisäksi on epäselvää, minkä ikäiseltä lapselta itseltään tulee pyytää suostumus ja miten. Tämä hankaloituu, mikäli lapsen ja aikuisen mielenkiinnon kohde ei ole sama, ja joskus lasten haastattelu ilman vanhemman lupaa voi olla tarpeen. (Nieminen 2010, 33.) Kuula (2011, 147) tuo ilmi saman ongelman, että joskus tutkittaessa alle 18-vuotiaita edellytetään vanhempien lupaa tutkimukseen, mutta toisinaan sellaista ei tarvita.

Kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista niin tilaisuuksia pitävillä aikuisilla, kuin lapsillekin. Tutkimuksessani lapsia kehoitettiin kysymään vanhemmiltaan lupa tutkimukseen osallistumiseen heti. Kyselyyn tulee täyttää vanhemman sähköpostiosoite ja tieto siitä, oliko kysely täytetty yhdessä vanhemman kanssa. Vanhemmille lähetettiin myöhemmin sähköposti lapsen osallistumisesta tutkimukseen ja ohjeet siitä, mikäli he eivät halunneet antaa lupaa lapsen osallistumiseen (liite 2). Pyyntö vanhemman läsnäolosta kyselyä täytettäessä voi vaikuttaa vastaajien vastauksiin. Toisaalta nuorimpien käyttäjien vanhempi nimenomaan kirjoitti vastauksen lapsen puolesta, kun he eivät itse vielä olleet kirjoitustaitoisia. Pyyntö voi myös vaikuttaa siihen, haluaako lapsi ylipäättään täyttää kyselyn. Helpompaahan olisi täyttää kysely itse, ilman vanhempaa ja tämän lupaa. Osalta voi olla jäänyt kysely täyttämättä siitä syystä.

Muita eettisiä kysymyksiä tutkimuksessani oli mm. kuinka luotettavina vastauksia voidaan pitää, olivatko kysymykset yksiselitteisiä, miten vastaajat pysyivät tunnistamattomina ja anonyymeinä. (Mäkinen 2006, 92 – 93.) Tutkimuksen aineistoa käsiteltiin niin, että vastauksia ei voida yhdistää henkilötietoihin. Kyselyn palkintona oleva kirja arvottiin kaikkien vastanneiden kesken niin, että kaikilla oli yhtäläinen mahdollisuus voittaa. Varsinaisiin vastauksiin ei missään vaiheessa yhdistetty henkilöiden tietoja.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkijan tulee ottaa kantaa aineiston laatuun, tulosten luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Tutkijan tulee myös arvioida tutkimustuloksen pätevyyttä. Tuloksia ei voida hyödyntää, mikäli tutkimus ei ole laadukasta. Tutkimuksen laadun arviointiin liittyviä käsitteitä ovat validiteetti (pätevyys, miten kuvaa tutkittavaa ilmiötä) ja reliabiliteetti (mittauksen tarkkuus). Kuitenkin tutkimuksen luotettavuudesta puhuttaessa ei näitä käsitteitä erotella, vaan validiteetti on yleiskäsite. (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne. & Paavilainen 2011, 49, 129 – 130.)

Lapsille suunnattu kysely

Koska toimintaympäristö oli virtuaalinen, ja sinne voi tulla mistä maasta tahansa, päätettiin tutkimus toteuttaa kokonaan Webropol-kyselynä. Tämän vuoksi kyselyn laatijan on lähes mahdotonta arvioida vastauksiin vaikuttavia taustoja. Aineiston luotettavuuden arvioinnissa oli huomioitava, että oletettavasti suurin osa lapsista täytti koko kyselylomakkeen yhdessä vanhempansa kanssa, joten vanhemmat ovat voineet vaikuttaa kyselyyn vastaamiseen. Vain vastausvaiheessa luvan antaneiden vastauksia käytettiin aineistossa. Lapsia tai heidän huoltajiaan ei tavattu fyysisesti lainkaan. Mielestäni tutkimukseeni vastanneiden lasten vastaukset olivat puhekielisyydestä ja sisällöstä päätellen aitoja. Mikäli vanhempi olikin auttanut lasta kirjoittamaan, ei hän mielestäni ole vaikuttanut vastauksen sisältöön.

Tutkimuksen aineisto koostui 17 lapsen vastauksista, kun kyselyn aukioloaikana Lastenkirkon käyntikertoja oli yhteensä 5335. Vastaajien pieneen määrään vaikuttaa mielestäni se, että Lastenkirkkoa käytetään paljon ilman aikuista ja käyttöön lienee myös jokin aikaraja. Lapsen täytyi kenties tehdä valinta – vastaako puolituntisellaan kyselyyn, vai käykö tutkimassa Lastenkirkkoa. Uskoisin, että tutkimus on huomattu, sillä se oli linkkinä heti etusivulta ja lisäksi tilaisuuksia pitäneet kertoivat lapsille, että tällaista kyselyä tehdään.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös lapsen kanssa olleen aikuisen vaikutus. Myöskään kaikkien käyttäjien lukutaito ei ehkä ole niin hyvä, että he olisivat itse osanneet vastata tai lukea ohjeita. Saamani tiedon mukaan myös kouluryhmät käyttävät Lastenkirkkoa esimerkiksi uskonnon tunnilla opettajan kanssa. Tällöin kyselyyn vastaaminen ei onnistu, kun Lastenkirkkoon tullaan rajatuksi ajaksi ja silloin tehdään

opettajan antamat, ennalta määrättyt tehtävät. Kannustin kyselyn etusivulla lisäksi siihen, että muutama ensimmäinen kohta täytettäisiin yhdessä huoltajan kanssa tutkimusluvan saamiseksi.

Vastaukset pidettiin täysin nimettöminä, joten ulkopuoliset eivät voi tunnistaa niistä kyselyyn vastanneita lapsia. Varsinaisilla kysymyksillä halusin nimenomaan saada lasten kokemuksia Lastenkirkosta ja sen sisällöstä, mutta en halunnut saada lapsilta arvostelua virtuaalitalaisuuksista tai Lastenkirkossa toimivista aikuisista.

Aikuisille suunnattu kysely

Lastenkirkon aikuisille suunnattu kysely päätettiin toteuttaa myös Webropol-kyselynä ajankäytön vuoksi. Moni Lastenkirkon tilaisuuksia vetävä tekee ”täyttä työviikkoa”, ja tämä tapa vaikutti parhaalta niin ajankäytön kuin tiedonsaannin kautta.

Lastenkirkon aikuisilla on hyvin erilaiset taustat, minkä vuoksi vastauksista voi jonkin verran tunnistaa ainakin sitä, onko kyseessä kokenut Lastenkirkon työntekijä, vai vasta virtuaalitalaisuuksiaan aloittanut aikuinen. Kunkin aikuisen oma tausta, osaaminen ja kiinnostus verkossa tehtävään työhön vaikuttaa siihen, mitkä asiat Lastenkirkon käytössä on koettu haastaviksi.

Kyselyyn vastanneet Lastenkirkon aikuiset suhtautuivat ”uuteen Lastenkirkkoon” todella positiivisesti. Koska vastaukset olivat hyvin asiallisia ja rehellisiä, niistä tuli esiin sekä tyytymättömyyttä tiettyjä asioita kohtaan että kehittämiskohteitakin.

LÄHTEET

Aula, M. K. 2011. Lapsen paras aikuisen velvollisuutena. Teoksessa: Nurmi, S. & Rantala, K. (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat, s. 24 – 38.

Ermi, L., Mäyrä, F. & Heliö, S. 2004. Pelien voima ja pelaamisen hallinta. Lapset ja nuoret pelikulttuurien toimijoina. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65503/951-44-5939-3.pdf?sequence=1> [viitattu 14.2.2014].

Ermi, L., Mäyrä, F. & Heliö, S. 2005. Digitaaliset lelut ja maailmat: pelaamisen veto-voima. Teoksessa: Lahikainen, A. R., Hietala, P., Inkinen, T., Kangassalo, M., Kivimäki, R. & Mäyrä, F. (toim.) Lapsuus mediamaailmassa. Näkökulmia lasten tietoyhteiskuntaan. Helsinki: Gaudeamus Kirja, s. 110 – 128.

Hart, R. 1992. Children's participation: from Tokenism to Citizanship. UNICEF International Child Development Centre. Saatavissa: http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/childrens_participation.pdf [viitattu 14.2.2014].

Hirvonen, R. 2012. Lasten mediankäytöt ja kotien mediakasvatus lasten kertomina. Teoksessa: Pääjärvi, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2011: 7–11-vuotiaiden lasten mediankäyttö ja kokemukset mediakasvatuksesta. Helsinki: Mediakasvatusseura, s. 17 – 53. Saatavissa: <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-67693-1-8.pdf> [viitattu 1.12.2013]

Kirkkohallitus. 2008. Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Helsinki: Kirkkohallitus / Kirkon kasvatus- ja nuorisotyö. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/\\$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf) [viitattu 1.12.2013]

Kirkkohallitus. 2013. Lapset seurakuntalaisina. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2013:1. Helsinki: Kirkkohallitus. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/\\$FILE/KH_lapset_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/$FILE/KH_lapset_www.pdf) [viitattu 1.12.2013]

Kotilainen, S. 2011a. Johdanto. Lasten mediabarometri-tutkimuksen kehittäminen. Teoksessa: Kotilainen, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2010: 0 – 8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Helsinki: Mediakasvatusseura, s. 8. Saatavissa: <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf> [viitattu 1.12.2013]

Kotilainen, S. 2011b. Tukea pienten lasten mediakasvatukseen. Teoksessa: Kotilainen, S. (toim.) Lasten mediabarometri 2010: 0 – 8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Helsinki: Mediakasvatusseura, s. 68 – 70. Saatavissa: <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf> [viitattu 1.12.2013]

Kupiainen, R. & Sintonen, S. 2009. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: Helsinki University Press.

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Toinen painos. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Lastenkirkko. 2012a. Ohjeet. Espoon, Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun ja Vantaan ev.lut.seurakunnat. Saatavissa: www.lastenkirkko.fi/ohjeet [viitattu 10.2.2013].

Lastenkirkko. 2012b. Medialle. Espoon, Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun ja Vantaan ev.lut.seurakunnat. Saatavissa: www.lastenkirkko.fi/medialle [viitattu 10.2.2013]

Lastenkirkko. 2014a. Ohjeet. Saatavissa: <http://lastenkirkko.fi/ohjeet> [viitattu 16.2.2014].

Lastenkirkko. 2014b. Käyttöehdot. Saatavissa: <http://lastenkirkko.fi/kayttoehdot> [viitattu 16.2.2014].

Lastenkirkko. 2014c. Lastenkirkon etusivu . Saatavissa: <http://lastenkirkko.fi/> [viitattu 16.2.2014].

Lastenkirkko. 2014d. Lastenkirkon etusivu kirjautuneena. Saatavissa: <http://lastenkirkko.fi/lastenkirkko> [viitattu 16.2.2014].

Lastenkirkko. 2014e. Huoneen valinta. Saatavissa:

<http://lastenkirkko.fi/lastenkirkko/kirkko> [viitattu 16.2.2014].

Lastenkirkko. 2014f. Näkymä, kun ollaan astuttu sisään Seikkailukirkkoon. Saatavissa:

<http://lastenkirkko.fi/lastenkirkko/kirkko/@@space-view> [viitattu 16.2.2014].

Livingstone, S. & Haddon, L. (toim.) 2009. EU Kids Online: Final report. LSE, London: EU Kids Online. (EC Safer Internet Plus Programme Deliverable D6.5) Saatavissa:

[http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20I%20\(2006-9\)/EU%20Kids%20Online%20I%20Reports/EUKidsOnlineFinalReport.pdf](http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20I%20(2006-9)/EU%20Kids%20Online%20I%20Reports/EUKidsOnlineFinalReport.pdf) [viitattu 14.2.2014].

Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimusongelmat ja hypoteesit. Teoksessa: Metsämuuronen, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Ensimmäinen painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, s. 38 – 42.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.

Nieminen, L. 2010. Lasten ja nuorten tutkimuksen oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa: Lagström, H.; Pösö, T.; Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, s. 25 – 42.

Oranen, M. 2008. Mitä mieltä? Mitä mieltä! Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto ry.

<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/@Bin/1911491/mit%C3%A4%20mielt%C3%A4!%20raporttiCS3.pdf> [viitattu 3.4.2014].

Rahja, R. (toim.) 2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Helsinki: Mediakasvatusseura. Saatavissa:

http://www.mediakasvatus.fi/files/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa.pdf [viitattu 1.12.2013].

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Yläne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro Oy.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere:Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> [viitattu 10.5.2013].

Seurakuntien Lapsityön Keskus ry. 2012. Lastenkirkko.fi on avannut uuden version.

Saatavissa: http://www.evl-slk.fi/tyon_tueksi/lastenkirkko.fi/ [viitattu 10.2.2013].

Silander, P. 2006. Verkko-oppimisympäristöt ja opintokokonaisuuden rakenteen organisointi. Teoksessa: Silander, P. & Koli, H. (toim.) Verkko-opetuksen työkalupakki – oppimisaihiosta oppimisprosessiin. 2. painos. Helsinki: Finn Lectura, s. 102 – 110.

Sosiaaliportti.fi. 2014. Lastensuojelun käsikirja: lasten osallisuus. Saatavissa:

<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/hallinto/lapsenosallisuus/> [viitattu 14.2.2014].

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2012. Uusiutuneessa Lastenkirkko.fi:ssä aukeaa joulukalenteri. Päivitetty 27.11.2012. Saatavissa:

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/3D0B6BC509C07BFDC2257AC3004593F4?opendocument&lang=FI> [viitattu 10.2.2013].

Suoninen, A. 2011. Lasten mediankäytöt vanhempien kertomina. Teoksessa: Kotilainen, S. (toim.) 2011. Lasten mediabarometri 2010: 0 – 8-vuotiaiden lasten mediankäyttö Suomessa. Helsinki: Mediakasvatusseura, s. 15 – 44. Saatavissa:

<http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-6-9.pdf> [viitattu 1.12.2013].

Tamminen, T. 2001. Teoksessa: Kangassalo, M. & Suoranta, J. (toim.) Lasten tietoyhteiskunta. Tampere: Tampere University Press, s. 234 – 240. Saatavissa:

https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65398/lasten_tietoyhteiskunta_2001.pdf?sequence=1 [viitattu 14.2.2014].

Unicef 2013. Mikä on lapsen oikeuksien sopimus? Päivitetty 19.03.2013. Saatavissa:

<https://www.unicef.fi/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus> [viitattu 10.12.2013].

Vilmi, U. 2012. Mitä lastenkirkon nettisivuilta löytyi? Itäpäiväkerholaiset koekäyttivät uudistuneita www.lastenkirkko.fi -nettisivuja to 22.11. Pyhän Annan lastenkirkolla. Vantaa: Vantaan Lauri-lehti. Päivitetty 29.11.2012. Saatavissa: <http://www.vantaanlauri.fi/arkisto/2012-11-29/mita-lastenkirkon-nettisivuilta-loytyi> [viitattu 15.2.2014].

Kysely Lastenkirkkoa käyttäville

Tämä kysely on osa Riikka von Zansenin opinnäytetyötä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka lasten osallisuus näyttäytyy Lastenkirkossa ja millaisena lapset kokevat sen. Vastauksien pohjalta kehitetään Lastenkirkon toimintaa. Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti.

Vastanneiden kesken arvotaan kirjapalkinto. Yhteystietojasi ei yhdistetä vastauksiin, vaan ne käsitellään erikseen. Yhteystiedot kerätään ainoastaan palkinnon jakoa varten. Arvonta suoritetaan 12.4.2013 ja voittajalle ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

Tämän sivun kysymykset kysytään, jotta vanhemmaltasi saadaan lupa kyselyyn osallistumiseen.

Lastenkirkon hahmon nimeä ei yhdistetä vastauksiin muilla tavoin.

Vanhemmallesi lähetetään viesti, että olet osallistunut kyselyyn ja ohjeet siihen, kuinka toimia, mikäli asiasta on kysyttävää. Ennen kyselyyn vastaamista olisi hyvä, että pyydät vanhempasi mukaan luvan saamiseksi.

1. Täytän kyselyn vanhemman kanssa ja häneltä on lupa kyselyyn osallistumiseen. *

Kyllä Ei

2. Vanhempani sähköpostiosoite on:
*

3. Lastenkirkon hahmoni nimi on: *

Minkä nimisellä hahmolla liikut Lastenkirkossa?

Tästä alkaa varsinainen kysely.

4. Olen *

tyttö

poika

5. Olen ___ -vuotias. *

Kirjoita alle, kuinka vanha olet.

6. Mistä kaupungista olet kotoisin? *

Kirjoita alle, missä kaupungissa asut.

7. Käyn Lastenkirkossa... *

Valitse alla olevista sopivin vaihtoehto siihen, kuinka usein käyt Lastenkirkossa.

päivittäin.

kerran viikossa.

harvemmin.

8. Kävisin Lastenkirkossa useammin, jos... *

Kerro alle, haluaisitko käydä Lastenkirkossa useammin? Jos haluat, mitkä asiat vaikuttavat siihen, ettet pääse käymään niin usein.

9. Käyn Lastenkirkossa, koska... *

Kirjoita alla olevaan kenttään, miksi käyt Lastenkirkossa?

Lastenkirkossa on jokaisella käyttäjällä oma hahmo, jolla liikutaan Lastenkirkossa. Sen ulkonäköä voi muuttaa.

10. Mitä mieltä olet hahmostasi? *

11. Onko hahmon ulkonäköä helppo muuttaa ja miksi muutat sitä? *

12. Onko muuta, mitä haluat kertoa hahmostasi? *

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

13. Kirkon ullakko

14. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

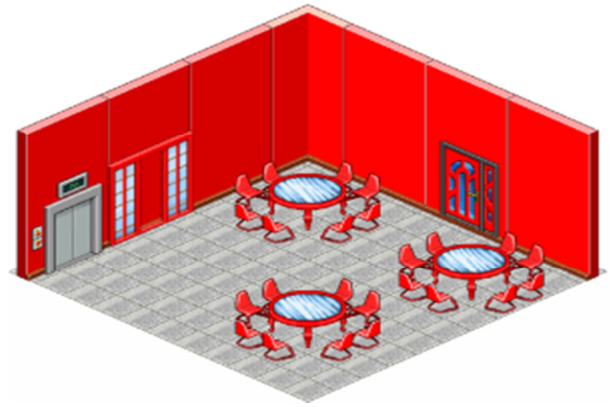
15. Kirkkosali

16. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

17. Kirkon aula

18. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

19. Pyhäkoulumaja

20. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

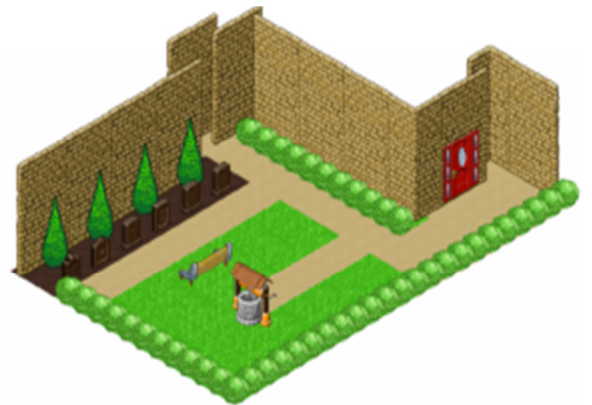
21. Puisto

22. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

23. Hautausmaa

24. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

25. Kirkon kellari

26. Miksi olet sitä mieltä?

Millainen Lastenkirkon huone mielestäsi on?

27. Salaiset huoneet

28. Miksi olet sitä mieltä?

Lastenkirkossa järjestetään ohjattuja tilaisuuksia, joissa on aikuinen hahmonsa kanssa mukana. Olet ehkä osallistunut niihin. Missä näistä käyt mieluiten?

29. Missä näistä käyt mieluiten? *

- Leikkihetki
- Mäyrämäen pyhis
- Verkkovaeltajien taukopaikka
- Nettikatedraali
- En käy missään näistä.

Millaisia Lastenkirkon huoneet mielestäsi ovat?

30. Jos olen käynyt jossain tilaisuudessa, se on mielestäni:

31. Miksi olet tätä mieltä?

32. Mitä teet Lastenkirkossa mieluiten? *

33. Mistä et pidä Lastenkirkossa? *

34. Lastenkirkossa saan itse... *

35. Toivon, että Lastenkirkossa voisi... *

36. Käytän Lastenkirkkoa... *

(voit myös valita useamman vaihtoehdoista)

- yksin.
- sisarukseni kanssa.
- vanhemman kanssa.
- opettajan kanssa.

37. Tarvitsen aikuisen apua Lastenkirkon käyttämiseen, koska...

*

38. Haluan sanoa Lastenkirkosta vielä seuraavaa:

Kiitos osallistumisestasi! Varsinainen kysely loppuu tähän.
Seuraavalla sivulla voit jättää yhteystietosi arvontaa varten.

39. Tähän voit jättää yhteystietosi arvontaa varten.

Etunimi _____

Sukunimi _____

Matkapuhelin _____

Sähköposti _____

Osoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Tervehdys,

Sain sähköpostiosoitteesi, kun lapsesi on osallistunut Lastenkirkon käyttäjille suunnattuun kyselyyn. Nyt lähestyn sinua, sillä tarvitsen alaikäisen huoltajalta luvan tutkimukseen osallistumiseen.

Lapsesi hahmon nimi Lastenkirkossa on _____.

Kyseessä on laadullinen tutkimus Lastenkirkkoa käyttäville. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka lasten osallisuus näyttäytyy Lastenkirkossa ja millaisena lapset kokevat sen. Vastauksien pohjalta kehitetään Lastenkirkon toimintaa.

Lasten antamia yhteystietoja käsitellään luottamuksellisesti ja on kerätty ainoastaan tutkimusluvan varmistamiseksi teiltä ja osallistujien kesken arvottavan kirjapalkinnon arvontaa varten. Niitä ei missään vaiheessa yhdistetä vastauksiin. Tutkimuksen aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Ota yhteyttä minuun, mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta. **Mikäli et halua antaa lupaa lapsellesi tutkimukseen osallistumiseen, otathan yhteyttä minuun 19.4.2013. mennessä.**

Ystävällisin terveisin,

Riikka von Zansen

+358405663228

riikka.vonzansen@student.kyamk.fi

lastenkirkko.fi

Kysely Lastenkirkon tilaisuuksia ohjaaville aikuisille

Tämä kysely on osa Riikka von Zansenin opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten lasten osallisuus näyttäytyy Lastenkirkossa.

Kysely keskittyy siihen, miten työntekijät voivat vaikuttaa lasten osallisuuteen Lastenkirkossa ja tuloksia käytetään Lastenkirkon kehittämiseen.

Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista, eikä vastaamatta jättäminen vaikuta yhteistyöhösi Lastenkirkon kanssa.

Yhteystietojasi ei yhdistetä vastauksiin. Ne kerätään mahdollista jatkoyhteydenottoa varten.

1. Olen *

Mies

Nainen

2. Toimintaympäristösi *

Jos olet työsuhteessa seurakuntaan, voit kertoa missä kaupungissa tai seurakunnassa / seurakuntayhtymässä työskentelet ja missä työtehtävässä olet.

Missä työskentelet?

Mikä on työtehtäväsi?

3. Oletko käynyt jossakin Lastenkirkon koulutuksessa?

Mikäli et ole käynyt missään koulutuksessa, siirry suoraan seuraavaan kysymykseen.

Mihin koulutukseen olet osallistunut?

Milloin olet viimeksi osallistunut koulutukseen?

4. Kuinka monta virtuaalitilaisuutta olet pitänyt? *

En ole vielä pitänyt yhtään tilaisuutta.

1 - 5

5 - 10

10 - 15

yli 20

5. Missä pidät virtuaalitilaisuuksia?

Vastaa, mistä käsin pidät virtuaalitilaisuuksiasi. Jos et ole pitänyt tilaisuuksia, siirry kysymykseen 7.

Työpaikalla

Kotona

Muulla

6. Oletko pitänyt tilaisuuksia vanhassa Lastenkirkossa?

Olen

En ole

7. Mitä uusiutunut Lastenkirkon toimintaympäristö on mahdollistanut? *

8. Kerro, mitkä toiminnot nykyisessä Lastenkirkossa on helppoja käyttää. *

9. Mitä aiot vielä kokeilla lasten kanssa? *

10. Mihin kaipaavat tukea? *

Onko Lastenkirkossa jotain sellaisia toimintoja, joiden hyödyntämiseen haluat saada lisäohjeita?

11. Mitä on hyvä ottaa huomioon tilaisuuksia suunniteltaessa? *

Kerro, mitä uuden Lastenkirkon tilaisuuksia vetävän henkilön on hyvä huomioida?

12. Mitä lasten osallisuus Lastenkirkossa merkitsee sinulle? *

13. Millä tavoin lasten osallisuus mielestäsi näkyy Lastenkirkossa? *

14. Miten tuet lasten osallisuutta Lastenkirkon virtuaalitilaisuuksissa? *

15. Miltä lasten osallistuminen on tuntunut? Jos olet pitänyt tilaisuuksia vanhassa Lastenkirkossa, onko näissä eroa? *

16. Onko lapsilta tullut suoraan toiveita tilaisuuksiin? Jos, niin millaista? *

17. Oletko kysynyt lapsilta palautetta pitämistäsi tilaisuuksista? Voit myös kertoa, millaista palautetta olet saanut. *

18. Mikä Lastenkirkossa toimii? *

19. Mikä ei toimi Lastenkirkossa? *

20. Mitä haluat vielä sanoa Lastenkirkosta ja virtuaalitalaisuuksista?

21. Vapaa sana

Kerro, mitä mieltä olet kyselystä. Voit antaa palautetta kyselyyn liittyen.

22. Kiitos osallistumisestasi tutkimukseeni! Voit jättää tähän yhteystietosi mahdollista myöhempää yhteydenottoa varten.

Yhteystietoja ei yhdistetä antamiisi vastauksiin.

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

Osoite

Postinumero

Postitoimipaikka